



Home Office

# Тълкуване за политиката и информацията за страната Турция: Гюленистко движение

Версия 2.0.

Февруари 2018 г.

# Въведение

Тази бележка предоставя информация за страната на произход (ИСП [COI]) и насоки за политиката разглеждане от страна на лицата, отговорни за вземане на решения в Министерството на вътрешните работи на Великобритания на конкретни видове искания за защита и за правата на човека. Това включва дали исконите могат да оправдаят предоставянето на убежище, хуманитарна закрила или временно разрешение за престой и работа и дали в случай на отказ на дадена молба същата е вероятно да бъде удостоверена като „очевидно неоснователна“ по смисъла на раздел 94 от Закона за гражданството, имиграцията и убежището от 2002 г.

Лицата, вземащи решения, трябва да разглеждат молбите на индивидуална основа, като вземат предвид конкретните факти за случая и всички съответни доказателства, включително: насоките за политиката, съдържащи се в настоящата бележка; наличната информация за страна на произход; всяка приложима съдебна практика; и насоките за работа по случаи на Министерството на вътрешните работи във връзка със съответните политики.

## Информация за страната

Информацията за страна на произход в тази бележка е проучена в съответствие с принципите, изложени в [Общи насоки на ЕС \(Европейски съюз\) за обработка на информация за страна на произход \(ИСП\)](#) и [Насоките на Европейската служба за подкрепа в областта на убежището, Методология на доклада за информация за страна на произход](#), а именно отчитане на нейната уместност, надеждност, точност, обективност, актуалност, прозрачност и проследимост.

Цялата информация се подбира внимателно от сигурни общодостъпни публични източници или е информация, която може да стане публично достъпна. Пълните подробности за публикуването на подкрепящата документация са дадени в бележките под линия.

Използването на няколко източника обикновено се прилага, за да се гарантира, че информацията е точна, балансирана и потвърдена и че е предоставена изчерпателна и актуална картина към момента на публикуването.

Информацията се сравнява и се представя в контраст, когато е възможно, за да се предоставят разнообразни мнения и позиции. Включването на източник не е одобрение за него или не изразява мнение.

## Обратна връзка

Нашата цел е непрекъснато да подобряваме нашите материали. Ето защо, ако искате да коментирате тази бележка, моля, изпратете имейл на [Екипа за политика и информация за страните](#).

## Независима консултативна група за информация за страните

Независимата консултативна група за информация за страните (НКГИС [IAGCI]) беше създадена през март 2009 г. от Независимия главен инспектор по границите и имиграцията, за да му даде препоръки относно съдържанието на материалите с информация за страната на произход от Министерството на вътрешните работи. НКГИС приветства обратната връзка относно материалите с ИСП от Министерството на вътрешните работи. Не е функция на НКГИС да одобрява материалите, процедурите или правилата на Министерството на вътрешните работи. Може да се свържете с НКГИС на адрес:

Независим главен инспектор по границите и имиграцията,

5-ти етаж, Глоуб Хаус [Globe House], 89 Екълстън Скуеър [Eccleston Square], Лондон, SW1V 1PN. Електронна поща:

[chiefinspector@icinspector.gsi.gov.uk](mailto:chiefinspector@icinspector.gsi.gov.uk)

Информация за работата на НКГИС и списък на документите за ИСП, които са разгледани от НКГИС, може да бъде намерена на уебсайта на независимия главен инспектор на адрес <http://icinspector.independent.gov.uk/country-information-reviews/>

# Съдържание

## Насоки за политиката 5

1. Въведение 5
  - 1.1 Основание на молби 5
  - 1.2 Точки, които да бъдат отбелязани 5
2. Разглеждане на въпроси 5
  - 2.1 Достоверност 5
  - 2.2 Изключване 5
  - 2.3 Основание по конвенцията 5
  - 2.4 Оценка на риска 6
  - 2.5 Закрила 9
  - 2.6 Вътрешно преместване 9
  - 2.7 Удостоверяване 9

## Информация за страната 10

3. Правна рамка 10
  - 3.1 Свобода на убежденията 10
  - 3.2 Закон за борба с тероризма 10
  - 3.3 Извънредно положение: дати и удължаване 11
  - 3.4 Извънредно положение: разпоредби 11
  - 3.5 Извънредно положение: изменение на правомощията (януари 2017 г.) 14
  - 3.6 Референдум от 16 април 2017 г. 15
4. Гюленизъм 16
  - 4.1 Брой на поддръжниците 16
  - 4.2 Философия и дейности 16
  - 4.3 Отношения между Фетхуллах Гюлен и президента Ердоган 18
  - 4.4 Обявяване на Гюленисткото движение за терористична организация 18
5. Опит за преврат от 15 юли 2016 г. 19
  - 5.1 Предистория 19
  - 5.2 Търсене на отговорност от гюленистите за опита за преврат 20
  - 5.3 Анулиране на паспорти 20
  - 5.4 Списъци с "издирвани" 21
6. Въздействие на опита за преврат върху определени групи 22
  - 6.1 Въведение 22
  - 6.2 Статистика 23
  - 6.3 Дружества и активи 24
  - 6.4 Съдии 24

6.5	Адвокати	25
6.6	Служители на Министерство на външните работи	26
6.7	Полицейски служители	27
6.8	Офицери и войници в армията	27
6.9	Учители и преподаватели в университети	29
6.10	Други рискови фактори	32
6.11	Правозащитници	33
6.12	Журналисти	33
7.	Възстановяване на позиции на заподозрени гюленисти	33
8.	Задържане на заподозрени гюленисти	35
8.1	Статистика	35
8.2	Въведение	35
8.3	Условия в затвора	36
8.4	Твърдения за изтезания	37
8.5	Лишаване от свобода на деца	41
8.6	Отвлечения и насилствени изчезвания	42
8.7	Безнаказаност за извършителите на малтретиране	42
9.	Съдебна система и справедлив процес	44
9.1	Въведение	44
9.2	Независимост на съдебната система	44
9.3	Ефективност на съдебната система	45
9.4	Липса на съдебен контрол	45
9.5	Достъп до адвокати	46
10.	Съдебни дела и присъди на заподозрени гюленисти	47
	Приложение А	50
	<b>Контрол на версиите</b>	<b>51</b>

# Насоки за политиката

Актуализирано: 19 февруари 2018 г.

## 1. Въведение

### 1.1 Основание на молби

- 1.1.1 Страх от преследване или сериозни посегателства от държавата поради действителното или предполагаемото участие на дадено лице с движението на Гюлен.

[Обратно към съдържанието](#)

### 1.2 Точки, които да бъдат отбелязани

- 1.2.1 За целите на това тълкуване то бива наричано движение на Гюлен. В Турция обаче то е известно също като "Хизмет" ("Служба") и е смятано от Турция за терористична организация, известна като "Fetullahçı Terör Örgütü, FETÖ" (Терористична организация на Фетхуллах Гюлен), а също така понякога е наричано и "Parallel Devlet Yapılanması (PDY)" ("Паралелна държавна структура").

[Обратно към съдържанието](#)

## 2. Разглеждане на въпроси

### 2.1 Достоверност

- 2.1.1 За информация относно оценката на достоверността, вижте [Инструкция за предоставяне на убежище относно темата за Оценка на достоверността и статута на бежанец](#).
- 2.1.2 Взимащите решения също трябва да проверяват дали е имало предишно заявление за виза за Великобритания или друга форма на временно разрешение. Молбите за убежище, при които е установена връзка с визи, трябва да бъдат проверени преди интервюто за предоставяне на убежище (вж. [Инструкция за предоставяне на убежище по темата за връзка с визи, молби за убежище от кандидати за виза за Обединеното кралство](#)).
- 2.1.3 Ръководителите на решения следва също да разгледат необходимостта от провеждане на тестове за анализ на езика (вж. [Инструкция за предоставяне на убежище по темата за езиковия анализ](#)).

[Обратно към съдържанието](#)

### 2.2 Изключване

- 2.2.1 Ако има сериозни причини да се счита, че лицето е участвало в извършване на тежко престъпление, например участие в опита за преврат през юли 2016 г. в Турция, тогава лицата, които вземат решения, трябва да преценят дали е приложима някоя от клаузите за изключване.
- 2.2.2 За допълнителни насоки относно клаузите за изключения и ограничено временно пребиваване вж. [Инструкцията за убежище за изключения: Член 1Е от Конвенцията за бежанците](#), както и [Инструкцията за ограничено временно пребиваване](#).

[Обратно към съдържанието](#)

### 2.3 Основание по конвенцията

- 2.3.1 Движението на Гюлен е термин, използван, за да опише лицата, които следват базирания в САЩ ислямски духовник Фетхуллах Гюлен; движението не е политическа партия, нито е религия. Смята се, че движението на Гюлен има голям

брой симпатизанти в Турция; някои оценяват, че те наброяват милиони души (вж. [Брой поддръжници](#)).

- 2.3.2 Членовете на движението създадоха широк кръг организации, включително стотици училища, обучителни центрове, болници и организации за хуманитарна помощ. Смята се, че симпатизантите и възпитаниците на институциите на Гюлен са заемали влиятелни позиции в институции - от полицията и службите за сигурност до съдебната система (вж. [Философия и дейности](#)).
- 2.3.3 Фетхуллах Гюлен от дълго време е обвиняван от водещи депутати от Партията на справедливостта и развитието (ПСР) и президента Ердоган за сформирани и ръководени на терористична организация с цел сваляне на турското правителство чрез вътрешни лица в полицията и другите държавни институции (вж. [отношения между Фетхуллах Гюлен и президента Ердоган](#) и [Обявяване на Гюленизма за терористична организация](#)).
- 2.3.4 Въпреки че движението на Гюлен не е политическа партия, предвид възгледите на турските власти за него, лицата, чиито молби се основават на действително или предполагаемо участие в движението, трябва да бъдат смятани за лица с "политическо мнение" по смисъла на Конвенцията за бежанците.
- 2.3.5 Установяването на членство в движението обаче не е достатъчно, за да бъде даден статут на бежанец. Въпросът, който трябва да бъде разгледан във всеки конкретен случай, е дали конкретният човек ще бъде изправен пред реален риск от преследване поради действителното или предполагаемото му членство в движението.

[Обратно към съдържанието](#)

## 2.4 Оценка на риска

- 2.4.1 През май 2016 г. турското правителство обяви, че движението на Гюлен е нелегална терористична организация и през юни 2017 г. Върховният апелативен съд постанови, че движението на Гюлен е въоръжена терористична организация. Това до голяма степен е еквивалентно на забраната на терористични организации в Обединеното кралство и турските съдилища вероятно ще се произнасят в съответствие с това (вж. [Обявяване на Гюленизма за терористична организация](#) и [Приложение А](#)).
- 2.4.2 Опитът за преврат от 15 юли 2016 г. беше приписан от турското правителство на членове на движението на Гюлен (вж. [Търсене на отговорност от гюленистите за опита за преврат](#)).
- 2.4.3 В Турция беше въведено извънредно положение няколко дни след опита за преврат и оттогава то е подновявано на всеки три месеца. При извънредно положение Европейската конвенция за правата на човека беше частично отменена и бяха въведени мерки за увеличаване до 30 дни на продължителността на периода, през който човек може да бъде задържан без повдигане на обвинения, въпреки че през януари 2017 г. този период беше намален до седем дни, които може впоследствие да бъдат удължени до 14 дни (вж. [Извънредно положение: дати и удължаване](#), [Извънредно положение: разпоредби](#) и [Извънредно положение: промяна на правомощията \(януари 2017 г.\)](#)).
- 2.4.4 Длъжностните лица могат да наблюдават и дори да записват срещи между задържаните и техните адвокати в периода на досъдебно производство. До септември 2017 г. бяха издадени 21 извънредни указа и обхватът на закона за извънредното положение беше разширен, така че да включва лицата, които "принадлежат, свързани са или имат контакт с терористичната организация ФЕТО". Един от извънредните укази също

постанови, че длъжностните лица, участващи в осуетяването на преврата, справянето със заплахи, свързани с него, както и с прилагането на извънредни мерки, няма да бъдат изправени пред наказателно преследване. Освен това законът за борба с тероризма в Турция се тълкува широко, за да бъде използван срещу политически противници (вж. [Извънредно положение: дати и удължаване](#), [Извънредно положение: разпоредби](#), [Извънредно положение: промяна на правомощията \(януари 2017 г.\)](#) и [Закон за борба с тероризма](#)).

- 2.4.5 След опита за преврат имаше голям брой арести, задържания и уволнения от работни позиции, тъй като правителството предприе мерки срещу заподозрените за участие в движението на Гюлен. През август 2017 г. беше изчислено, че 150 000 души са били временно отстранени или уволнени от държавни постове след опита за преврат; приблизително 114 000 са били освободени от позициите им. Освободените от позициите включват около 4000 съдии и прокурори, 30 000 учители и професори, 3000 войници и 24 000 полицаи. Съобщава се, че правителството публикува списъци на лицата, които ще загубят работата си след опита за преврат на уебсайта "Resmî Gazete" (Държавен вестник). Заповеди за арести продължават да бъдат издавани (вж. [Статистика](#), [Въведение](#), и [Списъци с "издирвани"](#)).
- 2.4.6 Беше отбелязано обаче, че 30 000 държавни служители, които са били временно отстранени от работа, междувременно са били възстановени на позициите им. На 22 декември 2017 г. Комисията за разследване на процедурите от извънредното положение излезе с първи решения по обжалванията на служители от публичния сектор срещу това, че са били отстранени от работа. Лицата, срещу които са били свалени обвиненията, са били възстановени на предишните си длъжности в рамките на 15 дни, а онези, чиито обжалвания са били отхвърлени, ще могат да отнесат делата си пред Съвета на съдиите и прокурорите (вж. [Възстановяване на позиции на заподозрени гюленисти](#)).
- 2.4.7 По-голямата част от арестуваните са полицаи и служители в армията, съдии и прокурори, както и държавни служители, включително учители и преподаватели в университети. Приблизително 50 000 души бяха хвърлени в затвора заради съмнения за връзки с опита за преврат. Има сведения, че някои от арестуваните са били освободени, но не е ясно колко са те (вж. [Въздействие на опита за преврат върху определени групи](#)).
- 2.4.8 Няколкостотин адвокати са задържани като част от досъдебно производство срещу тях, като мнозинството от тях са обвинени за връзки с движението на Гюлен. През ноември 2016 г. правителството закри три адвокатски асоциации. Други лица, засегнати от мерките, предприети след опита за преврат, включват служителите на Министерството на външните работи, като са издадени 121 заповеди за задържане (вж. [Адвокати](#) и [Служители на Министерството на външните работи](#)).
- 2.4.9 Има пренаселеност в затворите, за които се съобщава, че работят с капацитет от 110%. През септември 2017 г. беше съобщено, че обвиненията за изтезания в затворите са се увеличили през годината; съобщава се също, че войници и лица, заподозрени за участие в движението на Гюлен или в опита за преврат, са били особено изложени на риск от малтретиране непосредствено след преврата и има някои съобщения, че малтретирането продължава да се наблюдава в някои случаи. Съобщава се, че лицата, които са обявени в изтезания, могат да действат безнаказано поради разпоредбите на указ № 667 от извънредното положение. Министърът на правосъдието Бекир Боздаг обаче заяви категорично, че в Турция няма малтретиране на задържаните и затворите са отворени за международна проверка. Той добави, че жалбите се разследват (вж. [Условия в затворите](#), [Офицери и войници в армията](#), [Отвлечения и насилствени изчезвания](#), [Безнаказаност за извършителите на малтретиране](#) и [Твърдения за изтезания](#). Вж. също Тълкуването за

политиката и информацията за [Условия в затворите](#) за допълнителна информация по този въпрос).

- 2.4.10 Има съобщения за турски граждани, живеещи извън Турция, които са заподозрени от турските власти за участие в движението на Гюлен, като паспортите им са били анулирани и заменени с едномесечен паспорт, който да се използва за връщане в Турция, за да бъдат съдени. Учителите и военните изглежда, че са особено засегнати. Други лица, заподозрени за участие в движението на Гюлен, може да бъдат възпрепятствани да напуснат Турция. През юни 2017 г. се смяташе, че 140 000 души имат анулирани паспорти (вж. [Анулиране на паспорти](#), [Учители и преподаватели в университета](#) и [Офицери и войници в армията](#)).
- 2.4.11 През юни 2017 г. Съветът на ООН за правата на човека и Съветът на Европа изразиха загриженост относно независимостта на съдебната система. Има и съобщения, че някои от новите, по-млади съдии, които са заместили уволнените съдии, не са ефективни и не се придържат към закона. Поради мерките, предприети чрез извънредни укази, стана изключително трудно да се подаде обжалване с искане за съдебен контрол. Въпреки това през януари 2017 г. беше създадена Комисията за разследване на процедурите при извънредното положение за проверка на уволненията по време на извънредно положение и лицата, чиито жалби са били отхвърлени, могат да представят своя случай в Съвета на съдиите и прокурорите (вж. [Независимост на съдебната система](#), [Ефективност на съдебната система](#), [Липса на съдебен контрол](#) и [Възстановяване на позиции на заподозрени гюленисти](#)).
- 2.4.12 Вече започнаха съдебни процеси срещу заподозрените за участие в опита за преврат. През декември 2017 г. беше съобщено, че 332 души са били осъдени на затвор; от тях:
- сто души са получили присъди от една до 20 години затвор;
  - 232 са били осъдени на доживотен затвор (най-малко 24 години);
  - 117 от тях са били осъдени на доживотен затвор с утежняващи вината обстоятелства (най-малко 30 години);
  - 113 души са били оправдани;
  - 57 са били освободени, тъй като съдиите не са установили престъпление, за което да отговарят (вж. [Съдебни процеси и присъди на заподозрени гюленисти](#)).
- 2.4.13 За турската държава е законно да предприеме действия срещу участващите в опита за преврат срещу демократично избраното правителство, както и да използва всички законни и пропорционални средства за това. Върху отделните лица пада отговорността да покажат, че по отношение на конкретните факти от техния случай те са изложени на реален риск от малтретиране и че това се равнява на преследване въз основа на техните действителни или предполагаеми политически убеждения.
- 2.4.14 Лицата, които бягат от наказателно преследване или от наказание за престъпление, обикновено не са бежанци. Съдебното производство обаче може да представлява преследване, ако включва виктимизация при прилагането му от страна на властите; например ако това е средство или извинение за преследване на дадено лице или ако само определени групи биват преследвани за определено престъпление и последиците от тази дискриминация са достатъчно тежки. Наказание, което е жестоко, нечовешко или



унизително (включително наказание, което не е пропорционално на извършеното престъпление), също може да се равнява на преследване,

- 2.4.15 За да може лицето да отговаря на изискванията въз основа на нарушение на член 6 от Европейската конвенция за правата на човека (право на справедлив съдебен процес), то трябва да демонстрира реален риск от грубо нарушение на това право. Лицата, които вземат решения, трябва да обмислят дали даден човек е доказал, че предполагаемото третиране в страната, в която ще бъде върнат, би било толкова сериозно, че да представлява грубо нарушение или очевиден отказ на защитеното право. За допълнителна информация вж. [Инструкция за предоставяне на убежище относно разглеждането на молби, базирани на нарушаване на правата на човека](#).
- 2.4.16 За информацията относно турските затвори вж. Тълкуване на политиката на политиката и информацията за страната за [Турция: Условия в затвора](#).
- 2.4.17 2.4.10 За допълнителни насоки за оценка на риска вж. [Инструкцията за предоставяне на убежище за оценка на достоверността и статута на бежанец](#).

[Обратно към съдържанието](#)

## 2.5 Закрила

- 2.5.1 Тъй като лицето се страхува от преследване или сериозни посегателства от страна на държавата, то няма да може да се възползва от защитата на властите.
- 2.5.2 2.5.6 Вж. също Тълкуването за политиката и информацията за страната за [Турция: Предистория, включително действащи лица, свързани със закрилата, и вътрешно разселване](#).
- 2.5.3 За допълнителни насоки за оценка на наличието или липсата на държавна закрила вж. [Инструкция за убежище за оценка на достоверността и статута на бежанец](#).

[Обратно към съдържанието](#)

## 2.6 Вътрешно преместване

- 2.6.1 Тъй като страхът на дадено лице е от преследване или сериозно посегателство от страна на държавата, то няма да може да се премести, за да избегне този риск.
- 2.6.2 Вж. също Тълкуването за политиката и информацията за страната за [Турция: Предистория, включително действащи лица, свързани със закрилата, и вътрешно разселване](#).
- 2.6.3 За допълнителни насоки относно вътрешното преместване, вж. [Инструкцията относно убежището за оценка на достоверността и статута на бежанец](#).

[Обратно към съдържанието](#)

## 2.7 Удостоверяване

- 2.7.1 Когато дадена молба бъде отхвърлена, малко вероятно е да е възможно да бъде удостоверена като "очевидно неоснователна" съгласно раздел 94 от Закона за гражданството, имиграцията и убежището от 2002 г.
- 2.7.2 За допълнителни указания относно удостоверяването вж. [Инструкция за обжалване при Удостоверяване на закрила и Молби, базирани на нарушаване на права на човека съгласно раздел 94 от Закона за гражданството, имиграцията и убежището от 2002 г. \(очевидно неоснователни твърдения\)](#).

[Обратно към съдържанието](#)

# Информация за страната

Актуализирано: 24 декември 2017 г.

## 3. Правна рамка

### 3.1 Свобода на убежденията

#### 3.1.1 В международния доклад за религиозните свободи по света на Държавния департамент на САЩ за 2016 г. се посочва:

"Конституцията определя страната като светска държава и предвижда свобода на съвестта, религиозни вярвания, убеждения, изразяване и поклонение. Тя постановява, че хората не могат да бъдат принуждавани да участват в религиозни церемонии или да разкриват своята религия; действията по поклонение могат да се извършват свободно, стига да не са насочени срещу целостта на държавата. Конституцията забранява дискриминацията на религиозни основания и забранява експлоатацията или злоупотреба с "религия или религиозни чувства или вещи, смятани за свещени от религията" или "дори частично базиране" на реда в държавата на религиозни принципи".<sup>1</sup>

[Обратно към съдържанието](#)

### 3.2 Закон за борба с тероризма

#### 3.2.1 В доклада за държавата относно тероризма, който обхващаше 2016 г., Държавният департамент на САЩ отбеляза:

"Турция има широко определение за тероризъм, включващо престъпления срещу конституционния ред и вътрешната и външната сигурност на държавата, което понякога се използва за криминализиране на това, което САЩ биха считали за законно упражняване на свободата на изразяване и събиране. Съгласно турския закон за борба с тероризма и наказателния кодекс даден човек може да бъде наказан като член на престъпна или терористична организация дори ако лицето не е член на тази организация, в случай че лицето извърши престъпление от името на тази организация. Законодателството счита член на организация с терористични цели за лице, извършило терористично престъпление, дори ако лицето не извърши престъпление. То налага по-строги присъди за терористични престъпления и терористична пропаганда, включващи средствата за масова информация. Въпреки изменението от 2013 г., което стесни определението за терористична пропаганда до декларации, които легитимират и възхваляват методите за насилие, принуда и заплахата на терористични организации и подбуждат към употребата им, властите използват разширително тълкуване на законите за борба с тероризма, за да ги използват срещу политически противници, журналисти и активисти. Правителството например арестува Себнем Корур Финканчи [Sebnem Korur Fincanci], председател на Фондацията за правата на човека, през юни, след като тя временно беше редактор на прокюрдския вестник "Озгур Гундем" [Ozgur Gundem], по обвинение в разпространение на терористична

<sup>1</sup> Държавен департамент на САЩ. "Международен доклад за религиозната свобода за 2016 г." Турция, 15 август 2017 г. <http://www.state.gov/j/drl/rls/irf/religiousfreedom/index.htm?year=2016&dliid=268876> Разглеждано на: 10 октомври 2017 г.

пропаганда".<sup>2</sup> Впоследствие нейното заседание беше отложено и насрочено за 26 декември 2017 г.<sup>3</sup>

[Обратно към съдържанието](#)

### 3.3 Извънредно положение: дати и удължаване

3.3.1 През септември 2017 г. Службата за научни изследвания към Конгреса на САЩ отбеляза, че "Турският парламент гласува в рамките на няколко дни [от опита за преврат от юли 2016 г.] за одобряване на тримесечно извънредно положение и оттогава го удължава на всеки три месеца... Това позволява на правителството да управлява с укази. Турция също частично отмени Европейската конвенция за правата на човека...".<sup>4</sup>

3.3.2 През октомври 2017 г. Франс24 [France24] отбеляза, че извънредното положение ще бъде удължено с още три месеца.<sup>5</sup>

[Обратно към съдържанието](#)

### 3.4 Извънредно положение: разпоредби

3.4.1 В доклада за страната относно тероризма, обхващащ 2016 г., Държавния департамент на САЩ отбелязва:

"След опита за преврат през юли правителството издаде 12 указа съгласно извънредното положение, за да ускори разследванията на престъпления срещу конституционния ред, които могат да включват престъпления, извършени по време на опита за преврат или не само. Изпълнителните заповеди, както и други мерки, увеличиха срока на задържане за тези престъпления от 48 часа до 30 дни, а също така наложиха процесуални ограничения, които премахнаха привилегиите на поверителност между адвокат и клиент в случаите, свързани с тероризма".<sup>6</sup>

3.4.2 В доклад от юни 2017 г. Съветът на ООН за правата на човека отбелязва:

"Извънреден указ № 667, първият обявен след опита за преврат, увеличи периода, в който дадено лице може да бъде задържано без обвинение от 4 на 30 дни (член 6 (а)). Член 19 от Конституцията позволява максимум четири дни задържане без повдигнато обвинение и удължаване на този период при извънредно положение. В случая с Аксой срещу Турция [Aksoy v. Turkey] Европейският съд по правата на човека постанови, че задържането за 14 дни без съдебен контрол дори по време на законно извънредно положение нарушава задълженията на държавата по отношение на правата на човека. Указ № 667 предвижда също длъжностните лица да наблюдават или дори да записват срещи между задържаните в рамките на досъдебното производство и техните адвокати, което е в допълнение към ограничаването на избора на адвокати (член 6 (г)).

Указ № 684 намалява максималния срок за задържане до седем дни

<sup>2</sup> Държавен департамент на САЩ. "Доклад за страната относно тероризма 2016 г. - Глава 2 - Турция", 19 юли 2017 г. Наличен на: [http://www.ecoi.net/local\\_link/344195/475203\\_en.html](http://www.ecoi.net/local_link/344195/475203_en.html) Разглеждан: 2 ноември 2017 г.

<sup>3</sup> Световна организация срещу изтезанията (ОМСТ). "Турция: продължаващ съдебен тормоз на г-жа Себнем Коруп Финканчи, г-н Ерол Йондероглу, г-н Ахмет Несин и г-н Мурат Челикан. Нова информация TUR 004/0616 / OBS 049.5. Съдебен тормоз. Турция", 20 юни 2017 г. <http://www.omct.org/human-rights-defenders/urgent-interventions/turkey/2017/06/d24393/> Разглеждано на: 7 декември 2017 г.

<sup>4</sup> Служба за научни изследвания на Конгреса на САЩ. "Турция: Предистория и отношения със САЩ накратко", 19 септември 2017 г. <https://fas.org/sgp/crs/mideast/R44000.pdf> Разглеждано на: 17 октомври 2017 г.

<sup>5</sup> Франс 24. "Турция удължава извънредното положение за пети път", 16 октомври 2017 г. <http://www.france24.com/en/20171016-turkey-extends-state-emergency-fifth-time> Разглеждано на: 31 октомври 2017 г.

<sup>6</sup> Държавен департамент на САЩ. "Доклад за страната относно тероризма 2016 г. - Глава 2 - Турция", 19 юли 2017 г. Наличен на: [http://www.ecoi.net/local\\_link/344195/475203\\_en.html](http://www.ecoi.net/local_link/344195/475203_en.html) Разглеждан на: 2 ноември 2017 г.

от датата на ареста, с изключение на времето, прекарано в отвеждането на заподозрения в най-близкия съд".<sup>7</sup>

### 3.4.3 През април 2017 г. "Ню Йорк таймс" отбеляза:

"Според Европейския съд по правата на човека, спрямо който Турция е страна, дадена държава има право да се отклони от закона по време на извънредно положение - но има граници. Държавата например не може да възстанови смъртното наказание, но може да промени прилагането на законите, които гарантират например бързина на процеса. В Турция условията са прекалено крайни: някои от обвиняемите могат да виждат адвокатите си само за един час седмично. В отношенията няма поверителност. Посещенията биват записвани на видео и копия на всички документи трябва да бъдат дадени на служител на затвора, който стои в стаята по време на всеки разговор".<sup>8</sup>

### 3.4.4 Вж. [Достъп до адвокати](#) за допълнителна информация по този въпрос.

### 3.4.5 Съветът на ООН за правата на човека (известен преди като Комисия на ООН за правата на човека) публикува доклад през юни 2017 г. след официално посещение на Специалния пратеник през ноември 2016 г., в който се посочва, че Турция:

"... приела поредица от укази, за които тя твърди, че са били с цел да се справи със заплахите за сигурността, породили опита за преврат. Тези укази допълниха и без това сериозната мрежа от антитерористични закони и забрани за изразяване като например изразяване на мнения, критични към президента и други държавни представители. Взети накуп, законите, предхождащи опита за преврат и последвалите ги, дават на властите широка и все по-неподлежаща на контрол свобода на действие да предприемат мерки срещу пресата, писателите, университетите, юристите, държавните служители, защитниците на правата на човека и много други. Те създадоха една от най-лошите среди за свобода на изразяване в Турция от десетилетия, ако не и среда, която е безпрецедентна в съвременната история на страната".<sup>9</sup>

### 3.4.6 В доклада на Съвета на ООН за правата на човека освен това се посочва:

"Указите, приети след юли 2016 г., разшириха обхвата на първоначалната извънредна ситуация, за да включат онези, които "принадлежат, свързани са или имат контакт с терористичната организация ФЕТО" (указ № 668), служители на публичните институции, които "членуват, принадлежат са свързани с терористичната организация ФЕТО", както и дори съпрузите и децата на такива лица (указ № 670). Указ 671 измени Закон 5651 за отказване на работа в Органа за комуникационни технологии на лица, които имат "членство,

<sup>7</sup> Съветът на ООН за правата на човека (по-рано Комисия на ООН за правата на човека). "Доклад на Специалния докладчик относно насърчаването и защитата на правото на свобода на мнение и изразяване относно мисията му в Турция [A/HRC/35/22/Add.3]", 21 юни 2017 г. (параграфи 28 и 72). Достъпно на [ecoi.net](http://www.ecoi.net): [http://www.ecoi.net/file\\_upload/1930\\_1503562020\\_g1717040.pdf](http://www.ecoi.net/file_upload/1930_1503562020_g1717040.pdf) Разглеждано: 3 ноември 2017 г.

<sup>8</sup> Ню Йорк таймс. "Вътре в чистката в Турция", 13 април 2017 г. <https://www.nytimes.com/2017/04/13/magazine/inside-turkeys-purge.html> Разглеждан: 8 ноември 2017 г. <sup>9</sup> Съвет на ООН за правата на човека (по-рано Комисия на ООН за правата на човека). "Доклад на Специалния докладчик относно насърчаването и защитата на правото на свобода на мнение и изразяване относно мисията му в Турция [A/HRC/35/22/Add.3]", 21 юни 2017 г. (страница 1). Достъпно на [ecoi.net](http://www.ecoi.net): [http://www.ecoi.net/file\\_upload/1930\\_1503562020\\_g1717040.pdf](http://www.ecoi.net/file_upload/1930_1503562020_g1717040.pdf) Разглеждан: 3 ноември 2017 г.

принадлежност, свързване или връзка с" терористични групи, без да се ограничава забраната до движението на Гюлен".<sup>10</sup>

#### 3.4.7 През септември 2017 г. Съветът на Европа заяви:

"На 21 юли 2016 г. турските власти уведомиха Съвета на Европа за дерогацията им спрямо Европейската конвенция за правата на човека съгласно член 15 от Конвенцията [...]

След обявяването на извънредно положение турското правителство може да провежда законодателна дейност чрез закони под формата на извънредни укази без предварително разрешение от парламента по "въпроси, наложени от извънредното положение" (член 121 от Конституцията). Оттогава са публикувани 21 извънредни "укази със силата на закони". Процедурата, уреждаща управлението при извънредно положение, се регулира от Закона за извънредното положение от 1983 г. Законите под формата на извънредни укази трябва да бъдат одобрени от парламента (Великото национално събрание), но според Венецианската комисия поради забавянията, които включва това, контролът му е загубил част от своята ефективност. По този начин правителството приемаше закони без контрола на парламента и Конституционния съд в продължение на повече от два месеца.

Според Венецианската комисия [консултативен орган към Съвета на Европа] чрез издаване на закони под формата на извънредни укази правителството "тълкува твърде широко своите извънредни правомощия" и мерките са "надхвърлили разрешеното от турската конституция и от международното право". Предприетите мерки са постоянни, тъй като "надхвърлят временно извънредно положение" и "правителството е направило редица структурни промени в законодателството, които обикновено трябва да се извършват чрез обикновен законодателен процес извън периода на извънредно положение". Венецианската комисия препоръча на Конституционния съд да прегледа конституционността на законите, приети като извънредни укази, след като те са били одобрени от парламента, *in abstracto* и *in concreto*.

Тя също така изрази загриженост относно очевидната липса на достъп до правосъдие за държавните служители, уволнени директно вследствие на законите под формата на укази, както и подкрепи идеята на Генералния секретар на Съвета на Европа да създаде независим *ad hoc* орган за разглеждане на такива случаи. С указ № 685 от 23 януари 2017 г. на 17 юли 2017 г. е създадена Комисия за разследване на мерките при извънредното положение и оттогава започна да получава заявления. Изпълнителната власт назначава петима от седемте членове на комисията, а нейните решения подлежат на съдебен контрол".<sup>11</sup>

#### 3.4.8 В статия от септември 2017 г. организацията Интегрирани регионални информационни мрежи (ИРИМ) отбелязва, че "извънреден указ, приет миналата година, защитава държавните служители от почти всякакви наказания за насилствени действия или тормоз, извършен спрямо затворници, свързани с миналогодишния опит за преврат, като

<sup>10</sup> Съвет на ООН за правата на човека (по-рано Комисия на ООН за правата на човека). "Доклад на Специалния докладчик относно насърчаването и защитата на правото на свобода на мнение и изразяване относно мисията му в Турция [A/HRC/35/22/Add.3]", 21 юни 2017 г. (параграф 26). Достъпно на [http://www.ecoi.net/file\\_upload/1930\\_1503562020\\_g1717040.pdf](http://www.ecoi.net/file_upload/1930_1503562020_g1717040.pdf) Разглеждано: 3 ноември 2017 г.

<sup>11</sup> Съвет на Европа - Парламентарна асамблея. "Нови заплахи за върховенството на закона в държавите членки на Съвета на Европа: избрани примери" [Док. 14405], 25 септември 2017 г. (параграфи 58 до 60). Достъпно на [http://www.ecoi.net/file\\_upload/1226\\_1506435068\\_new-threats-to-the-rule-of-law-in-council-of-europe-member.pdf](http://www.ecoi.net/file_upload/1226_1506435068_new-threats-to-the-rule-of-law-in-council-of-europe-member.pdf) Разглеждан: 31 октомври 2017 г.

се посочва: "Лицата, които вземат решения и изпълняват задълженията си в контекста на този указ, не носят правна, административна, финансова или наказателна отговорност за изпълняваните задължения".<sup>12</sup>

- 3.4.9 През октомври 2017 г. "Хюриет Дейли Нюз" [Hurriyet Daily News] отбеляза, че "... министърът на правосъдието Гюл се позова на поредно спряно разследване спрямо британски гражданин.

"Имаше разследване за британски гражданин, кореспондент за Турция на Амнести Интернешънъл. Беше решено разследването да не се продължава, тъй като обвиненията бяха абстрактни и общи", заяви Гюл пред държавната Анадолска агенция на 19 октомври [2017 г.].

"Вземайки това решение, използвахме принципа против клеветите, който въведохме с указа от извънредното положение. Хората твърдят, че при извънредно положение законите са отменени и свободата е ограничена. Но тук ние въведохме важна реформа за защитата на правата и свободите на нашите граждани", добави той".<sup>13</sup>

- 3.4.10 Вж. [Липса на съдебен контрол](#) за допълнителна информация относно указите от извънредното положение. Вж. [Безнаказаност за извършителите на малтретиране](#) за допълнителна информация по този въпрос.

[Обратно към съдържанието](#)

### 3.5 Извънредно положение: изменение на правомощията (януари 2017 г.)

- 3.5.1 През януари 2017 г. "Ал-Монитор" [Al-Monitor] отбеляза:

"... правителството тихомълком прие редица нови укази, които облекчават сроковете на задържане при извънредното положение, което е в сила от опита за преврат през юли.

Мерките, които влязоха в сила на 23 януари [2017 г.], рязко намалиха срока на задържане за задържаните без обвинения от максимум 30 дни до 14 и позволиха незабавен достъп до адвокати. Те също така изискват създаване на комисия за разследване на оплаквания, произтичащи от задържания, уволнения и закривания на фирми, включително на медии, вследствие на извънредно положение. Съобщава се, че недоволните от констатациите на комисията ще могат да обжалват случаите си в националните съдилища...

Все пак Пири [Кати Пири, докладчик на Турция за Европейския парламент] заяви, че трябва да се направи много повече за подобряване на положението на задържаните, включително предоставяне на достъп на независими наблюдатели...

Директорът на Хюман Райтс Уоч за Турция Ема Синклеър-Уеб отбеляза, че максималните срокове на задържане са намалени само за обичайни заподозрени, а не за заподозрените в тероризъм, които са по-голямата част от задържаните...

Синклеър-Уеб отбеляза, че независимостта на предложената комисия за разследване също е под въпрос. Предстои три от нейните седем членове да бъдат

<sup>12</sup> ИРИМ. "Мерки за противодействие: условията в затвора се влошават в Турция след преврата", 6 септември 2017 г. <http://www.irinnews.org/investigations/2017/09/06/crackdown-prison-conditions-worsen-post-coup-turkey> Разглеждано: 1 ноември 2017 г.

<sup>13</sup> "Хюриет Дейли Нюз". "Ръководителят на Съвета на Европа призова министъра на Турция да освободи активисти за човешки права", 19 октомври 2017 г. <http://www.hurriyetaidailynews.com/council-of-europe-head-calls-on-turkeys-minister-for-release-of-human-rights-activists-121101> Разглеждано: 4 януари 2017 г.

назначени от министър-председателя, както и по един от министрите на правосъдието и вътрешните работи. Останалите двама ще бъдат високоставени служители на съдилища, което ще придаде "аурата, че е съдебен орган", каза тя, а всъщност това не е истина.

"И не само това, как комисията, като се вземат предвид нейният размер и двугодишен мандат, ще се справи с случаите на над 100 000 лица, уволнени след преврата?"<sup>14</sup>

- 3.5.2 За допълнителна информация относно работата на комисията за разследване вж. [Възстановяване на позиции на заподозрени гюленисти.](#)

[Обратно към съдържанието](#)

### 3.6 Референдум от 16 април 2017 г.

#### 3.6.1 През септември 2017 г. Съветът на Европа отбеляза:

"На 21 януари 2017 г. парламентът на Турция прие текст с изменения в конституцията, който беше подложен на референдум за одобрение на страна на избирателите на 16 април 2017 г. Резултатът от референдума беше силно оспорван. Още преди това Венецианската комисия изрази загриженост относно обстоятелствата, при които измененията на конституцията бяха приети от парламента: председателят на втората по големина опозиционна партия Демократична партия на народите (HDP) и 10 други депутати бяха задържани под стража, имунитетът на многобройни депутати беше свален през май 2016 г. правилото за тайно гласуване не беше спазено изцяло по време на гласуването и дебатите бяха продължителни, но доведоха до много бързо приключване на процедурата, като измененията бяха приети в рамките на 12 дни. Освен това приемането на измененията в Конституцията, както и самият референдум се състояха по време на продължителното извънредно положение. Венецианската комисия смяташе, че е "много съмнително, че референдумът за конституцията, насрочен за 16 април 2017 г., би могъл и би отговарял на демократичния принцип на европейската демократична традиция".

Измененията, по-голямата част от които ще влязат в сила след следващите президентски избори през 2019 г., водят до много обширна конституционна реформа, преминавайки от парламентарна система към това, което самите турски власти определят като президентска система "в турски стил".

Според Венецианската комисия "те не се основават на логиката на разделяне на властите, характерна за демократичните президентски системи" и "водят до прекомерна концентрация на изпълнителна власт в ръцете на президента, както и до отслабване на парламентарния контрол на тази сила"...

Измененията в Конституцията също засилват контрола на изпълнителната власт над съдебната система, като предоставят на президента правомощието да назначава шестима от 13-те членове на Висшия съвет на съдиите и прокурорите, включително министъра на правосъдието и неговия/нейния заместник. Останалите седем членове ще бъдат назначавани от парламента. По този начин нито един член

<sup>14</sup> Ал-Монитор. "Правозащитни групи не се трогнаха от смекченото извънредно положение на Турция", 24 януари 2017 г. <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2017/01/turkey-relaxes-detentions-state-emergency.html> Разглеждано: 3 януари 2018 г.

вече няма да бъде избран от колегите му съдии... Това поставя независимостта на съдебната система в "сериозна опасност".<sup>15</sup>

- 3.6.2 Вж. [Съдебна система и справедлив процес](#) за допълнителна информация по този въпрос.

[Обратно към съдържанието](#)

## 4. Гюленизъм

### 4.1 Брой на поддръжниците

- 4.1.1 Докладът за религиозните свободи по света на Държавния департамент на САЩ, обхващащ 2016 г., отбелязва: "Според медиите може да има от 200 000 до четири милиона души, повлияни от движението, ръководено от мюсюлманския духовник Фетхуллах Гюлен, което се самоопределя като вдъхновено от исляма гражданско, културно и образователно движение".<sup>16</sup> През 2013 г. БиБиСи заяви, че движението на Гюлен няма официална структура, видима организация или официално членство, но се твърди, че има милиони последователи в Турция.<sup>17</sup> През 2000 г. "Гардиън" заяви, че Гюлен има "стотици хиляди" привърженици.<sup>18</sup>

[Обратно към съдържанието](#)

### 4.2 Философия и дейности

- 4.2.1 "Мидъл Ийст Ай" [Middle East Eye] публикува статия през юли 2016 г., която представя в общ план движението на Гюлен:

"Фетхуллах Гюлен е роден през 1941 г. в близост до Ерзурум в Североизточна Турция и за пръв път става известен като мюсюлмански проповедник и интелектуалец през 70-те години, застъпвайки се за междуконфесионален диалог, модерно образование и активизъм, основан на вярата.

"Движението на Гюлен се разграничава от другите ислямски движения, като подчертава значението на етиката в образованието, медиите, бизнеса и обществения живот", пише Гюркан Челик [Gurkan Celik], автор на "Движението на Гюлен: Изграждане на социална кохезия чрез диалог и образование", текст, който представя много положителен преглед на идеологията и дейностите на Гюлен.

Движението на Гюлен твърди, че се противопоставя на използването на исляма като политическа идеология и се представя като умерена сила, застъпваща се за сътрудничество и диалог.

Активно е в сферата на образованието, диалога, благотворителната дейност и медиите в повече от 160 страни по света според Центъра за изследвания на движението на Гюлен, лондонска организация с нестопанска цел, свързана с Гюлен.

<sup>15</sup> Съвет на Европа - Парламентарна асамблея. "Нови заплахи за върховенството на закона в държавите членки на Съвета на Европа: избрани примери" [Док. 14405], 25 септември 2017 г. Достъпно на [http://www.ecoi.net/file\\_upload/1226\\_1506435068\\_new-threats-to-the-rule-of-law-in-council-of-europe-member.pdf](http://www.ecoi.net/file_upload/1226_1506435068_new-threats-to-the-rule-of-law-in-council-of-europe-member.pdf) Разглеждан: 31 октомври 2017 г.

<sup>16</sup> Държавен департамент на САЩ. "Международен доклад за религиозната свобода за 2016 г." Турция, 15 август 2017 г. <http://www.state.gov/j/dri/rls/irf/religiousfreedom/index.htm?year=2016&dliid=268876> Разглеждано на: 10 октомври 2017 г.

<sup>17</sup> БиБиСи. "Профил: Движението Хизмет на Фетхуллах Гюлен", 18 декември 2013 г. <http://www.bbc.co.uk/news/world-13503361> Достъп: 7 декември 2017 г.

<sup>18</sup> "Гардиън". "Турция обвинява популярен ислямист в заговор срещу държавата", 1 септември 2000 г. <https://www.theguardian.com/world/2000/sep/01/1> Разглеждано: 7 декември 2017 г.



Създадени са няколко организации с нестопанска цел, свързани с Гюлен, включително Фондация за журналисти и писатели и Алиансът за споделени ценности, като движението организира също семинари и конференции. Твърди се, че Гюлен има милиони последователи по целия свят, въпреки че точният брой не е известен".

"Но отвъд създаването на училища, благотворителни организации и неправителствени организации, привържениците на Гюлен имат и "тъмна страна", написа наскоро турският журналист Мустафа Акьол [Mustafa Akyol].

Съобщения и разследвания в медиите показват, че гюленистите стоят зад "тайна организация вътре в държавата, проект, който продължава от десетилетия с цел установяване на бюрократичен контрол над държавата", пише Акьол.

Миналата година Анкара нае адвокатска кантора "Амстердам и партньорс ЛЛП" [Amsterdam & Partners LLP], за да проучи световните дейности на движението на Гюлен и да разкрие предполагаеми незаконни действия.

"Дейностите на мрежата на Гюлен, включително нейното проникване в турската съдебна система и полиция, както и политическото лобиране в чужбина, би трябвало да тревожи всички, които се интересуват от бъдещето на демокрацията в Турция", заяви тогава основателят на кантората Робърт Амстердам.<sup>19</sup>

#### 4.2.2 През юни 2017 г. "Ню Йорк таймс" заяви:

"Гюлен и неговите последователи се застъпват за консервативен ислямски начин на живот, примесен с турски национализъм, високи образователни стандарти и - за разлика от много мюсюлмански братства - избирателно прозападен светоглед. Техните усилия за популяризиране на вярванията им, както и обещанието за образование и възможности за кариера, подтикнаха много турци и кюрди както от по-бедните слоеве на обществото, така и от елита да се присъединят към движението. Гюленистите изградиха училища в чужбина, включително в Съединените щати, в които техни последователи работеха като учители. Те основаха също банки, нестопански организации, издателства, университети, вестници, телевизионни канали и печеливша верига от обучителни центрове, които подготвят студенти за приемни изпити в колежи. Гюленистите казваха, че образованието е техният приоритет".<sup>20</sup>

#### 4.2.3 "Мидъл Ийст Ай" заяви, че "Централен начин, по който Гюлен разшири влиянието си, е чрез създаване на училища в Турция, както и чрез постепенно създаване на публични и частни академични институции в други страни". Допълнителна информация за образователната мрежа на гюленистите може да бъде намерена [в статията](#).<sup>21</sup>

[Обратно към съдържанието](#)

<sup>19</sup>"Мидъл Ийст Ай". "Анализ: Дисекция на отношенията между Гюлен и Ердоган в Турция", 21 юли 2016 г., актуализиран на 26 юли 2016 г. <http://www.middleeasteye.net/news/analysis-dissecting-turkeys-gulen-erdogan-relationship-528239159> Разглеждано: 17 октомври 2017 г.

<sup>20</sup>"Ню Йорк таймс". "Вътре в чистката в Турция", 13 април 2017 г. <https://www.nytimes.com/2017/04/13/magazine/inside-turkeys-purge.html> Разглеждано: 8 ноември 2017 г.

<sup>21</sup>"Мидъл Ийст Ай". "Анализ: Дисекция на отношенията между Гюлен и Ердоган в Турция", 21 юли 2016 г., актуализиран на 26 юли 2016 г. <http://www.middleeasteye.net/news/analysis-dissecting-turkeys-gulen-erdogan-relationship-528239159> Разглеждано: 17 октомври 2017 г.

## 4.3 Отношения между Фетхуллах Гюлен и президента Ердоган

### 4.3.1 "Мидъл Ийст Ай" писа за отношенията между Фетхуллах Гюлен и президента Ердоган:

"Ердоган беше близък с Гюлен десетилетия наред и двамата лидери бяха с обща опозиция спрямо светските кемалистки сили в Турция.

"Те също споделяха целта да превърнат Турция в държава на "турския национализъм с много силна консервативна религиозност" в нейната основа, посочи Ариел Салцман [Ariel Salzmann], доцент по ислямска и световна история в университета Куинс в Канада.

"Ердоган и Гюлен бяха "партньори в опитите да поемат властта десетилетия наред", каза Салцман.

"Лидерите споделяха общо противопоставяне на кемалистките сили в Турция в продължение на много години, и въпреки че самият Гюлен не влезе в политиката, той подкрепяше Партията на справедливостта и развитието - и по тази причина мобилизира последователите си - когато партията беше основана и по-късно дойде на власт.

Членовете на движението на Гюлен също бяха свързани с два забележителни случая в Турция - разследванията на "Ергенекон" и "Операция Чук", които проучиха предполагаемите опити за сваляне на правителството на ПСР и Ердоган...

"Връзките между Ердоган и Гюлен започнаха да се обтягат, когато гюленистите в полицията и съдебната система "станаха леко прекалено независими," посочи Салцман, и се влошиха, когато самият Гюлен разкритикува Ердоган за справянето му с протестите в парка Гези през 2013 г.

По-късно същата година Ердоган каза, че Гюлен и неговите поддръжници се опитват да свалят правителството му чрез корупционно разследване, в което се оказаха разследвани няколко длъжностни лица и бизнес лидери с връзки с ПСР и което доведе до оставки на министри на ПСР.

Правителството също обвини членовете на движението на Гюлен, че са подслушвали държавни служители.

Оттогава Ердоган многократно е казвал, че Гюлен управлява "паралелна държава" в Турция и правителството му е започнало налагане на мерки срещу институциите, свързани с Гюлен, включително срещу популярния вестник "Заман" и "Банк Азия".<sup>22</sup>

### 4.3.2 Фетхуллах Гюлен живее в изгнание в САЩ от 1999 г. Турското правителство иска от американското правителство той да бъде екстрадиран в Турция.<sup>23</sup>

[Обратно към съдържанието](#)

## 4.4 Обявяване на движението на Гюлен за терористична организация

### 4.4.1 "Хюриет Дейли Нюз" съобщи през май 2016 г., че движението на Гюлен ще бъде регистрирано като терористична организация. Медията посочи:

<sup>22</sup>"Мидъл Ийст Ай". "Анализ: Дисекция на отношенията между Гюлен и Ердоган в Турция", 21 юли 2016 г., актуализиран на 26 юли 2016 г. <http://www.middleeasteye.net/news/analysis-dissecting-turkeys-gulen-erdogan-relationship-528239159> Разглеждано: 17 октомври 2017 г.

<sup>23</sup> Sputniknews.com. "Гюлен обясни защо екстрадирането му от САЩ в Турция е малко вероятно", 18 юли 2017 г. <https://sputniknews.com/middleeast/201707181055651198-gulen-extradition-us/> Разглеждано: 10 ноември 2017 г.

"Взехме ново решение вчера. Казахме, че то [движението на Гюлен] е нелегална терористична организация", каза Ердоган на събитие в централната анадолска провинция Ескишехир в Централна Анатолия на 27 май [2016 г.].

"Приехме препоръка за решение относно терористичната организация ФЕТО. Изпратихме го на правителството и сега чакаме решението на кабинета. Ще го регистрираме като терористична организация. Тя ще бъде съдена в същата категория като ПДС [Партията на Демократическия съюз] и ПКК [забранената Кюрдска работническа партия]", каза той, като се позовава на други групировки, които Турция официално смята за "терористични".<sup>24</sup>

4.4.2 На 17 юни 2017 г. турската медия "Сабах" публикува статия, в която се съобщава, че Върховният апелативен съд е постановил, че движението на Гюлен е терористична организация. Това създава прецедент за бъдещи случаи, свързани с движението. Това до голяма степен е еквивалентно на забраната в Обединеното кралство за терористични организации и турските съдилища вероятно ще се произнасят по съответния начин. За допълнителна информация вж. [Приложение А](#).

4.4.3 В Доклада за страната относно тероризма, обхващащ периода през 2016 г., Държавният департамент на САЩ отбеляза: "Съветът за национална сигурност на Турция определи религиозното движение на ислямския духовник Фетхуллах Гюлен, който е в изгнание, наложено от самия него, като терористична организация на 26 май [2016 г.], като го нарече "Терористична организация на Фетхуллах" ("ФЕТО")... На 13 октомври [2016 г.] Съветът за сътрудничество в Персийския залив определи "ФЕТО" като терористична организация. Организацията на ислямското сътрудничество направи същото на 19 октомври [2016 г.]".<sup>25</sup>

[Обратно към съдържанието](#)

## 5. Опит за преврат от 15 юли 2016 г.

### 5.1 Предистория

5.1.1 Анадолската агенция отбеляза, че 250 души са били убити, а близо 2200 са били ранени по време на опита за преврат.<sup>26</sup>

5.1.2 През април 2016 г. "Ал-Монитор" отбеляза, че "Гюлен е... издирван човек. Той е обвинен в Турция, че ръководи терористична организация, която се е опитала да сваля правителството. Турски съд издаде три заповеди за арест за него. Той е съден и в Съединените щати по гражданско дело, в което се твърди, че е имало нарушаване на човешки права".<sup>27</sup>

5.1.3 БиБиСи предостави допълнителна информация за опита за преврат [тук](#).<sup>28</sup>

<sup>24</sup>"Хюриет Дейли Нюз". "Турция ще добави движението Гюлен към списъка на терористичните групировки: президент", 27 май 2016 г. <http://www.hurriyetdailynews.com/turkey-to-add-gulen-movement-to-list-of-terror-groups-president-99762> Разглеждано: 5 януари 2018 г.

<sup>25</sup>Държавен департамент на САЩ. "Доклад за държавата относно тероризма 2016 г." Турция, 19 юли 2017 г. Достъпно на ecoi.net: [http://www.ecoi.net/local\\_link/344195/475203\\_en.html](http://www.ecoi.net/local_link/344195/475203_en.html) Разглеждано: 2 ноември 2017 г.

<sup>26</sup>Анадолска агенция. "Турция отбелязва първата годишнина от осуетения преврат", 15 юли 2017 г. <http://aa.com.tr/en/todays-headlines/turkey-marks-first-anniversary-of-defeated-coup/862250> Дата на достъп: 10 януари 2018 г.

<sup>27</sup>"Ал-Монитор". "Всичко, което някога сте искали да знаете за Фетхуллах Гюлен, най-противоречивият духовник в Турция", 19 април 2016 г.

<https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2016/04/turkey-fethullah-gulen-cleric-opposition-erdogan-akp.html> Разглеждано: 10 януари 2018 г.

<sup>28</sup>БиБиСи. "Опитът за преврат в Турция: какво трябва да знаете", 17 юли 2016 г.

## 5.2 Гюленистите бяха обвинени за опита за преврат

5.2.1 БиБиСи отбеляза през юли 2016 г., че не е ясно кой е отговорен за планирането на опита за преврат, но заяви, че "Правителството хвърли вината върху Фетхуллах Гюлен, влиятелен мюсюлмански духовник, базиран в САЩ, когото обвинява в разпалване на размирици. Г-н Гюлен отрече твърденията и осъди преврата".<sup>29</sup>

5.2.2 В десетия доклад от сесия 2016-17 г. на Комисията по външни работи на Камарата на общините се споменава какво каза пред комисията сър Алън Дънкан, заместник-министър за Европа и Америка към Министерството на външните работи, а именно:

"Попитан конкретно дали организацията на Гюлен е била отговорна за преврата, той [сър Алън Дънкан] отговори: "Смятам, че отговорът трябва да бъде в голяма степен по отношение на значително участие да..." Когато беше притиснат относно степента на участието на движението на Гюлен в опита за преврат, той каза: "Това е много сложно явление в турското правителство и обществото; вероятно ще са нужни години, за да бъде анализирано и да се стигне до същината му".<sup>30</sup>

[Обратно към съдържанието](#)

## 5.3 Анулиране на паспорти

5.3.1 През август 2017 г. сайтът Politico.eu, който отразява политиката на Европейския съюз, публикува следното:

'...Турция намери други начини да затрудни живота в чужбина за гюленистите.

"Анкара отмени многобройни паспорти, стратегия, която привлече международното внимание през май, когато Енес Кантер [Enes Kanter], играч в Националната баскетболна асоциация, т.е. американската професионална баскетболна лига, беше задържан на румънско летище, след като Турция анулира неговите документи за пътуване. Кантер открито подкрепяше Гюлен.

През юни правителството заплаши, че ще лиши от гражданството им 130 избягали в чужбина заподозрени, като фактически ги остави без гражданство, ако не се завърнат.

Няколко европейски медии съобщават за турци, на които са им били иззети паспортите при посещението им в турски дипломатически мисии".<sup>31</sup>

5.3.2 През юни 2017 г. "Ню Йорк таймс" посочи, че "Досега около 140 000 души в Турция са с анулирани паспорти съгласно неотдавнашен доклад на основната опозиционна партия".<sup>32</sup>

---

<http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-36816045> Разглеждано: 31 октомври 2017 г. <sup>29</sup> БиБиСи.

"Опитът за преврат в Турция: какво трябва да знаете", 17 юли 2016 г.

<http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-36816045> Разглеждано: 31 октомври 2017 г.

<sup>30</sup> Комисия по външни работи на Камарата на общините. "Отношенията на Обединеното кралство с Турция", Десети доклад от сесия 2016-17 г., HC615, публикуван на 25 март 2017 г.

<https://publications.parliament.uk/pa/cm201617/cmselect/cmfaff/615/615.pdf> Разглеждано: 19 февруари 2018 г.

<sup>31</sup> Politico.eu. "Дългата ръка на антигюленистката чистка в Турция", 21 август 2017 г. <https://www.politico.eu/article/long-arm-of-turkeys-anti-gulenist-purge/> Разглеждано: 7 ноември 2017 г. <sup>32</sup> "Ню Йорк таймс". "Вътре в чистката в Турция", 13 април 2017 г. <https://www.nytimes.com/2017/04/13/magazine/inside-turkeys-purge.html> Разглеждано: 8 ноември 2017 г.

### 5.3.3 През февруари 2017 г. сайтът DutchNews.NL, който предоставя холандски новини на английски, съобщи следното:

"Турското консулство в Ротердам конфискува паспортите на хората, за които твърди, че подкрепят движението на Гюлен, което Анкара счита за отговорно за миналогодишния осуетен преврат, посочи в петък "Троу" [Trouw] [холандски вестник].

На няколко души им е било казано, че са включени в списъци като бегълци, които се издирват, и че ще им бъде даден едnodневен паспорт за пътуване до Турция. Там те ще трябва да се явят пред съда, за да докажат невинността си, като тогава паспортите им ще бъдат върнати...

Най-малко четирима души са се обърнали към адвокати, специализиращи по въпросите на убежището, но са казали на "Троу", че и други хора са били засегнати, включително кюрди и журналисти, критикували режима в Анкара.

Най-малко една жена, която не е с двойно гражданство, е била оставена без гражданство след отнемането на паспорта ѝ, което е затруднило подновяването на нейното разрешение за пребиваване в Холандия, посочва изданието".<sup>33</sup>

### 5.3.4 През юни 2017 г. "Ню Йорк таймс" публикува следното:

"[Един лекар, който е имал връзки с движението на Гюлен] е имал виза за чужда държава, така че решил да избяга от Турция. На летището обаче той е бил спрял. Това се превърна в ритуал, повтарящ се в цялата страна.

Хората научават за предстоящото им задържане или арест и се опитват да хванат полет за чужбина, само за да им бъдат конфискувани или анулирани паспортите, преди да могат да се качат на самолета. Дори тези, които не са били определени за членове на терористична организация или не са били обвинени за опит да убият Ердоган, са пристигали на опашката за проверка на паспортите и са били принудени да чакат, докато чиновник се обади на някого и прочете техния турски номер за самоличност по телефона, за да потвърди, че им е разрешено да напуснат страната".<sup>34</sup>

### 5.3.5 Вж. [Офицери в армията](#) и [Учители и преподаватели в университети](#) за допълнителна информация относно анулирането на паспорти. Вж. [Кюрдско население](#) за въздействието на опита за преврат върху кюрдския народ. Вж. [Тълкуване на политиката и информацията за страната за Алевитите](#) и [Кюрдски етнос](#) за пълна информация по тези теми.

[Обратно към съдържанието](#)

## 5.4 Списъци с издирвани лица

### 5.4.1 През април 2017 г. "Ню Йорк таймс" посочи:

"В Турция има уебсайт, наречен Resmi Gazete, което означава Държавен вестник. Това е мястото, където правителствените публикува закони, приети от парламента, но след опита за преврат, Държаният вестник стана сайт със списъци - списъци с имената на първите хиляди от лицата, които в крайна сметка щяха бъдат прочистени от министерства, училища, съдилища, университети, неправителствени организации, полицейски управления, военни батальони, болници и банки.

<sup>33</sup> DutchNews.NL. "Консулството на Турция в Ротердам отнема паспорти на "привърженици на Гюлен", 17 февруари 2017 г. <http://www.dutchnews.nl/news/archives/2017/02/turkish-consulate-in-rotterdam-revokes-passports-of-gulen-supporters/> Разглеждано: 7 ноември 2017 г.

<sup>34</sup> "Ню Йорк таймс". "Вътре в чистката в Турция", 13 април 2017 г. <https://www.nytimes.com/2017/04/13/magazine/inside-turkeys-purge.html> Разглеждано: 8 ноември 2017 г.

Оттогава през "Твитър" или "Фейсбук" периодично преминават новини, че са били публикувани нови списъци. Те често биват публикувани след полунощ, а в ужасяващите часове, които следват, хората търсят в интернет и проверяват за имената си, които също ще бъдат видими за техните съседи, шефове, родители, синове и дъщери. Така включените в списъците научават, че са загубили работата си, пенсиите си, паспортите си. Веднъж попаднали в списък, вие сте заклещени в Турция

- с малко средства за оцеляване. Подложените сте на вид професионална смърт, а в някои случаи и на форма на социална смърт: деца, тормозени в училище, семейства, подложени на клевети в техните квартали. Правителството налага и други наказания по време на това удължено извънредно положение, т.е. Olaganustu Hal, което също може да се чете като извънредно състояние. Някои хора биват оставени без работа. Други биват арестувани, хвърлени в затвора или измъчвани.

Списъците не са само с хора. Цели организации, колкото и безобидни да изглеждат, се появяват в тях: Холистичната и алтернативна медицинска фондация, Фондацията "Обичай дърветата, защитавай горите, живей хуманно", Фондацията за стомашно-чревна онкология са само някои от примерите. Много от тях не са гюленисти, а кюрдски или с леви убеждения. Ако изглежда, че списъците в Турция за чистката докосват всяка част от обществото на страната, това наистина е така".<sup>35</sup>

[Обратно към съдържанието](#)

## 6. Въздействие на опита за преврат върху определени групи

### 6.1 Въведение

#### 6.1.1 През април 2017 г. "Ню Йорк таймс" отбеляза:

"Чистката минаваше бавно през страната, като намеренията, стоящи зад нейния напредък, понякога бяха трудни за различаване. Започнах да чувам истории от приятели: единият завел майка си за преглед и когато пристигнал, откриел, че всички лекари са били арестувани. Клиника, специализираща ин витро оплождане, внезапно била закрыта, преди която и да било жена да може да си вземе яйцеклетките, съхранявани там. Арестите станаха по-причудливи: например членове на семейството, което е собственик на веригата "Гулуоглу" [Gulluoglu], най-старите и най-обичани производители на баклави в страната, както и Барбарос Сансал [Barbaros Sansal], моден дизайнер, който беше хвърлен в затвора за "обида на турската нация" в социалните медии. Цели университети бяха затворени, а дипломите на завършилите ги лица бяха анулирани. Един частен университет беше толкова унищожен, че уебсайтът му показваше снимка на един и същ човек като ректор, професор по ислямска теология, декан на катедрата по туризъм и др. Имаше съобщения, че полицаи са чакали пред родилни зали, за да арестуват родилки. Някои учени, засегнати от чистката, вече не могат да пътуват или да заемат длъжности в чужбина".<sup>36</sup>

#### 6.1.2 В доклад от юни 2017 г. Съветът на ООН за правата на човека отбеляза:

"Между момента с опита за преврат и посещението на специалния докладчик [от ноември 2016 г.] приблизително 74 000 държавни служители бяха отстранени от длъжности в управлението и други 100 000 от държавни длъжности заради политически, религиозни или други убеждения. Уволненията ставаха без възможност за съдебен процес, разследване или обжалване. Правителството публикува "черни списъци",

<sup>35</sup> "Ню Йорк таймс". "Вътре в чистката в Турция", 13 април 2017 г. <https://www.nytimes.com/2017/04/13/magazine/inside-turkeys-purge.html> Разглеждано: 8 ноември 2017 г. <sup>36</sup> "Ню Йорк таймс". "Вътре в чистката в Турция", 13 април 2017 г. <https://www.nytimes.com/2017/04/13/magazine/inside-turkeys-purge.html> Разглеждано: 8 ноември 2017 г.

съдържащи имената на отстранените от държавната длъжност, намалявайки възможността те да бъдат наети отново в публичния или частния сектор, като това води до нещо, което един държавен служител определи като "гражданска смърт". Според данните, предоставени от правителството, 30 000 държавни служители са били възстановени на постовете им.

"Специалният докладчик е особено загрижен, че уволненията не са установили конкретни престъпни действия, извършени от засегнатите служители. В този контекст може да се окаже, че наказанията са насочени срещу мнението на лицата, както е отразено в техните предполагаеми връзки, в нарушение на член 19 (1) от Международния пакт за граждански и политически права".<sup>37</sup>

- 6.1.3 Вж. [Възстановяване на позиции на заподозрени гюленисти](#) за допълнителна информация относно възстановяването на работни места.

[Обратно към съдържанието](#)

## 6.2 Статистика

- 6.2.1 През ноември 2017 г. Службата за научни изследвания към Конгреса на САЩ отбеляза, че "според изчисления от октомври 2017 г. около... 60 000 души са били арестувани. Източниците посочват, че действията на правителството са засегнали лица и организации - включително няколко членове на медиите - освен тези, свързани с опита за преврат".<sup>38</sup>

- 6.2.2 През декември 2017 г. Ройтерс отбеляза, че "около 150 000 души са били уволнени или отстранени от длъжностите си, включително войници, полицаи, учители и държавни служители поради предполагаеми връзки с движението на [...] Фетхуллах Гюлен".<sup>39</sup>

- 6.2.3 През ноември 2017 г. "Ал-Монитор" отбеляза, че "непосредствено след опита за преврат през юли 2016 г. са били издадени 26 указа, освободени са били 111 240 държавни служители, а 32 180 са били временно отстранени със или без заплащане. През същия период контролът в стотици организации и компании е бил поет от държавата".<sup>40</sup> Ройтерс отбеляза, че още 2775 души са били уволнени от работата си в обществени институции, включително войници, учители и служители на министерства поради връзки с "терористични" организации на 24 декември 2017 г.<sup>41</sup>

[Обратно към съдържанието](#)

<sup>37</sup> Съвет на ООН за правата на човека (по-рано Комисия на ООН за правата на човека). "Доклад на Специалния докладчик относно насърчаването и защитата на правото на свобода на мнение и изразяване относно мисията му в Турция [A/HRC/35/22/Add.3]", 21 юни 2017 г. (параграфи 59 до 60). Достъпно на [ecoi.net](http://www.ecoi.net): [http://www.ecoi.net/file\\_upload/1930\\_1503562020\\_g1717040.pdf](http://www.ecoi.net/file_upload/1930_1503562020_g1717040.pdf) Разглеждано: 3 ноември 2017 г.

<sup>38</sup> Служба за научни изследвания на Конгреса на САЩ. "Турция: Предистория и отношенията на САЩ накратко", 9 ноември 2017 г. <https://fas.org/sgp/crs/mideast/R44000.pdf> Разглеждано: 5 януари 2018 г.

<sup>39</sup> Reuters. "Турция освобождава от работа повече от 2700 души с указ от извънредното положение", 24 декември 2017 г. <https://www.reuters.com/article/us-turkey-security-decree/turkey-dismisses-more-than-2700-with-emergency-rule-decree-idUSKBN1EI04Y> Разглеждано: 3 януари 2018 г.

<sup>40</sup> Al-Monitor. „Безкрайното„ извънредно положение "в Турция всъщност създава такова", 10 ноември 2017 г. <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2017/11/turkey-rising-dissent-against-prolonged-emergency-rule.html> Достъп: 3 януари 2018 г.

<sup>41</sup> Ройтерс. "Турция освобождава от работа повече от 2700 души с указ от извънредното положение", 24 декември 2017 г. <https://www.reuters.com/article/us-turkey-security-decree/turkey-dismisses-more-than-2700-with-emergency-rule-decree-idUSKBN1EI04Y> Разглеждано: 3 януари 2018 г.

## 6.3 Дружества и активи

6.3.1 В доклада на Държавния департамент на САЩ относно тероризма, който обхваща 2016 г., се посочва: "Усилията на Турция за борба с финансирането на тероризма, особено след опита за преврат от 15 юли, бяха съсредоточени върху прекъсване на финансите на PKK и на "Терористичната организация на Фетхуллах" и включваха наред с други мерки затваряне или назначаване на попечители на дружества и изземване на имоти, свързани с движението на Гюлен, както и замразяване на активи на бизнесмени, заподозрени за връзки с Гюлен".<sup>42</sup>

6.3.2 През септември 2017 г. Службата за научни изследвания към Конгреса на САЩ заяви, че "турското правителство също съобщи през май 2017 г., че е иззело активите на 965 дружества на обща стойност около 11 милиарда долара. Ответните мерки, която включваха сектори и фирми, считани за важни части от икономическия растеж на Турция след 2000 г., предизвика значителна несигурност по отношение на бъдещето на икономиката".<sup>43</sup>

[Обратно към съдържанието](#)

## 6.4 Съдии

6.4.1 През септември 2017 г. Съветът на Европа заяви:

"Съдебната система се възприема като една от държавните институции, в които е имало най-голямо "проникване". На 16 юли 2016 г. Висшият съвет на съдиите и прокурорите (HSYK) проведе извънредно заседание и реши да освободи от работа 2 745 съдии, както и петима свои членове. За по-нататъшни уволнения бяха вземани решения съгласно член 3 от Указ № 667 от 23 юли 2016 г. Въз основа на това двама съдии от Конституционния съд, г-н Алпарслан Алтан [Alparslan Altan] и г-н Ердал Теркан [Erdal Tercan], бяха уволнени (арестувани на 16 юли 2016 г.), както бяха уволнени и много други съдии, работещи на всички нива в съдебната система. Изчислено е, че повече от 4000 съдии и прокурори, т.е. една четвърт от всички тях, са били уволнени, докато около 2400 са били арестувани; някои от тях сега са задържани в препълнени затвори или държани в строг тъмничен затвор. Асоциацията на съдиите и прокурорите (YARSAV, член на Международната и Европейската асоциация на съдиите) също беше разпусната с правителствена заповед и много от членовете на нейния съвет бяха арестувани, включително председателят Мурат Арслан [Murat Arslan], който беше арестуван на 19 октомври 2016 г. През декември 2016 г. Общото събрание на Европейската мрежа на съветите за съдебната власт (ECNJ) прекрати статута на наблюдател на Висшия съвет на съдиите и прокурорите. Според някои източници между 800 и 900 новоназначени съдии имат пряка връзка с управляващата Партия на справедливостта и развитието (ПСР).

"Масовите уволнения и арести на съдии често се извършват без каквито и да било индивидуализирани обвинения. Много съдии бяха уволнени и след това задържани с решения на съдии по наказателни дела от мирови съдилища, които могат само да контролират защитните мерки, предприети на етапа на разследването и нямат юрисдикция да задържат други съдии. Както подчертава Венецианската комисия, всякакви уволнения в съдебната система или нейните регулаторни органи "трябва да бъдат

<sup>42</sup> Държавен департамент на САЩ. "Държавен доклад за страната относно тероризма за 2016 г." Турция, 19 юли 2017 г. Наличен на: [http://www.ecoi.net/local\\_link/344195/475203\\_en.html](http://www.ecoi.net/local_link/344195/475203_en.html) Разглеждан: 02 ноември 2017 г.

<sup>43</sup> Служба за научни изследвания на Конгреса на САЩ. "Турция: Предистория и отношенията на САЩ накратко", 19 септември 2017 г. <http://www.refworld.org/docid/59c3800f3d.html> Разглеждано: 31 октомври 2017 г.



подложени на особено строг контрол, дори в периоди на сериозна обществена спешност", тъй като "съдиите представляват специална категория държавни служители, чиято независимост е гарантирана на конституционно и международно ниво". Такива уволнения могат да отслабят съдебната система като цяло, като същевременно създават "смразяващ ефект", което води до това, че други съдии "не са склонни да отменят мерките, обявени съгласно указите от извънредното положение, от страх сами да не станат обект на такива мерки".<sup>44</sup>

6.4.2 Вж. [Безнаказаност за извършителите](#) за допълнителна информация за въздействието на опита за преврат върху съдебната система.

6.4.3 В доклад от юни 2017 г. Съветът на ООН за правата на човека посочи:

"След опита за преврат властите започнаха административно разследване в съдебната система, като освободиха тревожен брой съдии и прокурори на основание, че принадлежат към движението на Гюлен. През първите пет месеца след обявяването на извънредно положение 3626 съдии и прокурори бяха отстранени по силата на указ, издаден при извънредното положение. Към момента на посещението на специалния докладчик [ноември 2016 г.] само 198 от тях бяха възстановени на позициите си.

Няколко десетки съдии, включително съдия, който участва в Международния остатъчен механизъм за международните наказателни трибунали, Айдын Седаф Акай [Aydin Sedaf Akay], бяха задържани, дори след като Механизмът разпореди на турските власти да прекратят всички съдебни производства срещу съдия Акай и да предприемат всички необходими мерки, за да гарантират освобождаването му от задържане. Освен това Конституционният съд двама от своите съдии. През февруари 2017 г. други 227 съдии и прокурори бяха освободени от работа от Съвета на съдиите и прокурорите след включването на техните имена в списъци, приложени към укази от извънредното положение. Съгласно указ № 667 членовете съдебната система, които са били уволнени, имат право да заведат иск директно пред Държавния съвет".<sup>45</sup>

[Обратно към съдържанието](#)

## 6.5 Адвокати

6.5.1 В доклад, публикуван през октомври 2017 г., Хюман Райтс Уоч посочи:

"Повечето адвокати, интервюирани от Хюман Райтс Уоч, са изразили притеснения за собствената си безопасност. Няколко са коментирали, че провинциалните адвокатски асоциации и Съюзът на турските адвокатски колегии не са предложили на адвокатите подкрепата, от която са се нуждаели, както и че не са искали да подкрепят усилията за документиране и подаване на жалби относно твърденията на задържаните за лошо отношение. Без институционалната подкрепа на адвокатските асоциации и на Съюза на турските адвокатски колегии,

<sup>44</sup> Съвет на Европа - Парламентарна асамблея. "Нови заплахи за върховенството на закона в държавите членки на Съвета на Европа: избрани примери" [Док. 14405], 25 септември 2017 г. (параграфи 61 до 62). На разположение на ecoi.net:

[http://www.ecoi.net/file\\_upload/1226\\_1506435068\\_new-threats-to-the-rule-of-law-in-council-of-europe-member.pdf](http://www.ecoi.net/file_upload/1226_1506435068_new-threats-to-the-rule-of-law-in-council-of-europe-member.pdf)

Разглеждан: 31 октомври 2017 г.

<sup>45</sup> Съвет на ООН за правата на човека (по-рано Комисия на ООН за правата на човека). "Доклад на Специалния докладчик относно насърчаването и защитата на правото на свобода на мнение и изразяване относно мисията му в Турция [A/HRC/35/22/Add.3]", 21 юни 2017 г. (параграф 70). Достъпно на ecoi.net:

[http://www.ecoi.net/file\\_upload/1930\\_1503562020\\_g1717040.pdf](http://www.ecoi.net/file_upload/1930_1503562020_g1717040.pdf) Разглеждано: 6 ноември 2017 г.

към които принадлежат, способността на адвокатите да защитават човешките права на задържаните без страх от репресии е ограничена.

През ноември 2016 г. правителството издаде указ в рамките на извънредното положение, с който затвори три турски адвокатски асоциации, които бяха изиграли важна роля за насърчаване на стандартите за справедлив съдебен процес и правата на задържаните и подсъдимите.

Няколкостотин адвокати са задържани в рамките на досъдебно разследване, като мнозинството обвинени за връзки с групата, която правителството и съдилищата в Турция наричат терористична организация на Фетхуллах (ФЕТО).<sup>46</sup>

6.5.2 В доклад, публикуван през юни 2017 г., Съветът на ООН за правата на човека отбеляза, че "адвокатите, представляващи задържани лица, съобщават за тормоз в хода на своята работа. Правителството започна разследване на данъчните документи на редица адвокати и много от тях бяха разследвани и задържани".<sup>47</sup>

6.5.3 Вж. [Достъп до адвокати](#) за информация относно достъпа до адвокати за обвиняемите за участие в движението на Гюлен. Вж. [Извънредно положение: разпоредби](#) за въздействието на указите от извънредното положение върху работата на адвокатите.

[Обратно към съдържанието](#)

## 6.6 Служители на Министерство на външните работи

6.6.1 През октомври 2017 г. проправителственият турски уебсайт за новини "Йени Шафак" [Yeni Safak] посочи:

"В четвъртък започнаха едновременни операции в 30 провинции на Турция, извършвани от антитерористичния клон на Дирекцията за сигурност в Анкара, които бяха насочени към Терористичната организация на Фетхуллах (ФЕТО).

Заповеди за задържане бяха издадена за 121 бивши служители на Министерството на външните работи, които бяха уволнени. Заподозрените са използвали криптираното приложение за съобщения в терористичната организация - VuLock.

VuLock се използва от терористите на ФЕТО и се смята, че приложението е било разкодирано от турските агенции за сигурност преди преврата, което подтикнало заговорниците да преминат към услугата за съобщения WhatsApp, но не и преди да бъдат идентифицирани десетки хиляди заподозрени в от ФЕТО".<sup>48</sup>

[Обратно към съдържанието](#)

<sup>46</sup> Хюман Райтс Уоч. "В ареста. Изтезания и отвличания от полицията в Турция", октомври 2017 г. (Обобщение, страници 4 до 5). [https://www.hrw.org/sites/default/files/report\\_pdf/turkey1017\\_web\\_0.pdf](https://www.hrw.org/sites/default/files/report_pdf/turkey1017_web_0.pdf)  
Разглеждано: 1 ноември 2017 г.

<sup>47</sup> Съвет на ООН за правата на човека (по-рано Комисия на ООН за правата на човека). "Доклад на Специалния докладчик относно насърчаването и защитата на правото на свобода на мнение и изразяване относно мисията му в Турция [A/HRC/35/22/Add.3]", 21 юни 2017 г. (параграф 74). Достъпно на [ecoi.net](http://www.ecoi.net): [http://www.ecoi.net/file\\_upload/1930\\_1503562020\\_g1717040.pdf](http://www.ecoi.net/file_upload/1930_1503562020_g1717040.pdf) Разглеждано: 3 ноември 2017 г.

<sup>48</sup> YeniSafak.com. "Турция ще арестува 121 бивши служители на външното министерство заради връзки с ФЕТО", 26 октомври 2017 г. <http://www.yenisafak.com/en/news/turkey-to-detain-121-ex-foreign-ministry-staff-over-feto-links-2796800>  
Разглеждано: 9 ноември 2017 г.

## 6.7 Служители в полицията

- 6.7.1 През април 2017 г. "Ню Йорк таймс" посочи, че 24 000 полицаи са били уволнени от позициите си след опита за преврат.<sup>49</sup>
- 6.7.2 На 14 юли 2017 г. БиБиСи съобщи, че Турция е уволнила над 7 000 полицаи, служители на министерства и университети преди първата годишнина от опита за преврат. Тези уволнения дойдоха вследствие на указ от 5 юни 2017 г., в който се посочва, че служителите са хора, "за които е установено, че са действали против сигурността на държавата или че са членове на терористична организация". Сред изброените бяха 2 303 полицейски служители.<sup>50</sup>
- 6.7.3 Вж. [Съдебни процеси и присъди на заподозрени гюленисти](#) за информацията относно присъдите на полицейските служители.

[Обратно към съдържанието](#)

## 6.8 Офицери и войници в армията

- 6.8.1 На 14 юли 2017 г. БиБиСи съобщи, че Турция е уволнила над 7 000 полицаи, служители на министерства и университети преди първата годишнина от опита за преврат. Тези уволнения дойдоха вследствие на указ от 5 юни 2017 г., в който се посочва, че служителите са хора, "за които е установено, че са действали против сигурността на държавата или че са членове на терористична организация". 342 пенсионирани офицери и войници бяха лишени от техните звания и чинове.<sup>51</sup>
- 6.8.2 През ноември 2017 г. Радио Свободна Европа/Радио Свобода съобщи, че според държавната Анадолска агенция "прокурорите в Турция са издали заповеди за арест на 360 души в рамките на операция, насочена срещу предполагаеми привърженици на базирания в САЩ духовник Фетхуллах Гюлен [...] Анадолската агенция съобщи, че 333 от арестуваните при операцията в Истанбул са били войници, 216 от тях са били в активна служба".<sup>52</sup>
- 6.8.3 Статия на "Гардиън" от 19 август 2016 г. посочи, че над 6000 войници, 2000 старши армейски офицери и редица генерали в армията са били арестувани и над 3000 войници са били уволнени.<sup>53</sup>
- 6.8.4 Въпреки това през юли 2016 г. Радио Свободна Европа/Радио Свобода отбеляза, че редица войници на задължителна военна служба, които са били арестувани, впоследствие са били освободени:

"Турските съдилища са освободили над 800 военнослужещи от задължителна военна служба, които бяха арестувани като част от разследването на осуетения преврат от 15 юли, съобщи държавните медии. В Истанбул на 30 юли 758 от 989 наборни военнослужещи, които бяха арестувани

<sup>49</sup> Ню Йорк Таймс. "Вътре в чистката в Турция", 13 април 2017 г.

<https://www.nytimes.com/2017/04/13/magazine/inside-turkeys-purge.html> Разглеждано: 8 ноември 2017 г. <sup>50</sup> БиБиСи. "Турция уволни хиляди година след опита за преврат", 14 юли 2017 г. <http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-40612056> Разглеждано: 2 ноември 2017 г.

<sup>51</sup> БиБиСи. "Турция уволни хиляди година след опита за преврат", 14 юли 2017 г. <http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-40612056> Разглеждано: 2 ноември 2017 г.

<sup>52</sup> Радио Свободна Европа/Радио Свобода. "Турция издаде съдебни разпореждания за 360 души в рамките на разследване, насочено срещу поддръжници на Гюлен", 29 ноември 2017 г. Достъпно на ecoi.net: [http://www.ecoi.net/local\\_link/350410/482583\\_en.html](http://www.ecoi.net/local_link/350410/482583_en.html) Разглеждано: 5 януари 2018 г.

<sup>53</sup> "Гардиън". "Ответните мерки на Турция след преврата - в цифри", 19 август 2017 г. <https://www.theguardian.com/world/datablog/2016/aug/19/turkeys-post-coup-crackdown-in-figures> Разглеждано: 10 ноември 2017 г.

при разследването на преврата, бяха освободени от офиса на главния прокурор след решение на съда.

Прокурорите препоръчаха тяхното освобождаване на основание, че те са дали показания и няма опасност да избягат. Сред освободените бяха войници, които са все още в гимназията.

Други 47 наборни военнослужещи бяха освободени от съд в Анкара с подобни основания".<sup>54</sup>

6.8.5 На 6 юли 2017 г. БиБиСи предаде информация за офицери от турската армия, живеещи извън Турция:

"Преди година Ибрахим и Абдула (не са истинските им имена) бяха високопоставени членове на турската военна делегация в НАТО. Сега те са безработни и фактически без гражданство - две от многобройните жертви на чистката, последвала опит за военен преврат в Турция преди година.

"Айше и Дениз (също псевдоними) са съпруги на други двама турски офицери в НАТО, пострадали от чистката. Целият им живот се е променил драстично. Те са загубили домовете и доходите си и може би никога няма да могат да се върнат в родната си страна.

След осуетения преврат в нощта на 15 юли 2016 г. десетки хиляди ... бяха арестувани, заподозрени, че са последователи на Фетхуллах Гюлен... Сред тях бяха стотици офицери от армията, но тези, които бяха в чужбина се чувстваха в безопасност. Поне беше ясно, че те не са имали никаква активна роля в боевете...

През август [2016 г.] обаче списъци с имена започнаха да пристигат в Брюксел всеки петък след края на работното време - това бяха имената на офицери, които са били временно отстранени или уволнени без обяснение.

В края на септември [2016 г.] дълъг документ с 221 имена пристигна в турските мисии в чужбина, включително в централата на НАТО в Брюксел и в намиращия се наблизо Монс. В него Генералният щаб на Турция заповядва на офицерите да се върнат в Турция незабавно, отново без обяснение...

Тези, които не се съобразяваха, бяха включени в чистката с указ, издаден на 22 ноември [2016 г.], който ги обвинява във връзки с "терористична организация", което е препратка към движението на Гюлен. Активите им в Турция бяха замразени, а паспортите им бяха анулирани.

На този етап отдавна беше станало ясно, че съобразяването с призовките в Турция е изпълнено с опасност. Група офицери... се завърнаха в началото на октомври и почти всички бяха арестувани - някои при пристигането си на летището, други, когато се явиха да докладват в щаба.

Приблизително по същото време военноморски офицер беше привикан от Брюксел на спешна среща за "стандартизация" в генералния щаб в Анкара... Оказа се, че това е фалшив претекст. Той беше арестуван и оттогава е в затвора в очакване на процеса срещу него. "Досега той не е бил информиран за каквито и да било доказателства срещу него", обясни Абдула. Жена му и трите му деца, които не са били

<sup>54</sup> Радио Свободна Европа/Радио Свобода. "Турция освободи над 800 войници след осуетения преврат", 30 юли 2016 г. <https://www.rferl.org/a/turkey-coup-releases-800-soldiers/27890330.html> Разглеждано: 6 декември 2017 г.

официално уведомени за ареста му, продължават да са в Белгия, опитвайки се да оцелеят без него.

...Една история обаче предизвиква горчива усмивка. Мъжете обясняват, че техен колега е претърпял тежък пътен инцидент в дните преди преврата. По времето, когато опитът за преврат се случил, той е бил на лечение в интензивното отделение в белгийска болница. "Той беше в безсъзнание", казва Ибрахим. Но и той бил обвинен за участие в преврата.

Като цяло оценките са, че от 950 офицери, служещи в НАТО и в турските дипломатически мисии по целия свят, над 700 са станали жертви на чистките. Повечето са подали молби за убежище в страните, в които са били разположени, като например Германия и Норвегия, а на някои убежище вече е предоставено...

Досега семействата оцеляват благодарение на спестяванията си. Те скоро ще трябва да си намерят работа, но им е забранено да работят, докато и освен ако не им бъде предоставено убежище".<sup>55</sup>

- 6.8.6 Вж. [Анулиране на паспорти](#) и [Учители и преподаватели в университети](#) за допълнителна информация относно анулирането на паспорти.

[Обратно към съдържанието](#)

## 6.9 Учители и преподаватели в университети

- 6.9.1 В доклад от юни 2017 г. Съветът на ООН за правата на човека посочи:

"Още преди опита за преврат правителството беше взело на мушка представителите на научните среди. През януари 2016 г. хиляди представители на университетите подписаха мирна петиция, осъждаща операциите по сигурността в градовете в югоизточна Турция. Петицията призоваваше за възобновяване на мирните преговори с ПКК. В отговор на това много администрации на университетите по указание на Висшия образователен съвет предприеха дисциплинарни мерки, включително освобождаване на подписалите се от техните длъжности. Правителството твърди, че петицията звучи сходно с изявление, направено по-рано от лидер на ПКК, като по този начин представлява разпространяване на терористична пропаганда и обида към държавата. На 15 януари 2016 г. най-малко 18 университетски преподаватели бяха задържани и разследвани от прокуратурата в Истанбул.

Указ № 675 от извънредното положение е било използван за уволняване на университетски преподаватели. Специалният докладчик разговаря с университетски преподаватели, които нямаха представа за причините за тяхното отстраняване, тъй като те не са имали връзка с движението на Гюлен или с ПКК. След опита за преврат правителството уволни приблизително 27 000 учители, както и над 5000 професори и служители в администрацията в университетите. Разрешителните на приблизително 21 000 учители в училища, управлявани от движението на Гюлен, бяха анулирани. Има съобщения, че учители от кюрдски произход, тези с леви възгледи или тези, които преподават предмети, свързани с точните науки, са били обект на наказателни мерки. Изборите за назначения в университетите бяха премахнати и заменени с преки назначения от президента на републиката, което на практика заличи автономията на университетите.

<sup>55</sup> БиБиСи. "Обекти на чистката: офицерите, които не могат да се приберат в Турция", 6 юли 2017 г. <http://www.bbc.co.uk/news/magazine-40500182> Разглеждано: 2 ноември 2017 г.

Съгласно указите от извънредното положение от февруари 2017 г. още 330 преподаватели в университети бяха уволнение, както и 2585 учители. Имаше съобщения, че семинарни занятия в университетите са били отменени, тъй като професорите са били уволнени. Съобщава се, че съдържанието на класовете трябва да бъде изпратено на високопоставени служители за одобрение. Освен това членове на няколко учителски съюза изразиха опасения, че правителството ще премахне избора за светско образование".<sup>56</sup>

#### 6.9.2 През април 2017 г. "Ню Йорк таймс" съобщи:

"През февруари турското правителство публикува нов списък - и този път той беше зловещ по нов начин. Последната вълна от чистки отново удари академичните среди, не само гюленисти или кюрди, а особено либерали и хора с леви възгледи, което означаваше, че чистката се разширява. Стотици университетски преподаватели, някои от най-известните и добре познатите в страната, откриха имената си в списъците. Те също са изправени пред перспективата да загубят паспортите и пенсиите си, както и да не могат да кандидатстват за държавни позиции в Турция".<sup>57</sup>

#### 6.9.3 През април 2017 г. "Ню Йорк таймс" съобщи, че 15 университета и 1000 училища са били закрити в периода след опита за преврат.<sup>58</sup> Статия на "Гардиън" от 19 август 2016 г. посочи, че около 2000 училища са били затворени.<sup>59</sup>

#### 6.9.4 На 14 юли 2017 г. БиБиСи съобщи, че Турция е уволнила над 7 000 полицаи, служители на министерства и университети преди първата годишнина от опита за преврат. Тези уволнения дойдоха вследствие на указ от 5 юни 2017 г., в който се посочва, че служителите са хора, "за които е установено, че са действали против сигурността на държавата или че са членове на терористична организация". Сред изброените бяха 302 университетски преподаватели.<sup>60</sup>

#### 6.9.5 Радио Свободна Европа/Радио Свобода публикува през октомври 2017 г. информация за турски учители и университетски преподаватели, живеещи извън Турция:

"Якуб Доганай [Yakub Doganai] дошъл в Казахстан от родната си Турция преди 18 години, за да работи като учител в частно училище в столицата, Алмати. Подобно на други чужденци, Доганай трябвало да подновява визата си всяка година, което обикновено не било нещо повече от бюрократично неудобство. До тази година.

"Работя в университета "Сюлейман Демирел", откакто пристигнах в Казахстан. През последните два месеца работих в Евразийския технологичен университет, след като бях поканен да преподавам там. В университета се опитаха ми удължат визата, но не успяха", обяснява Доганай.

<sup>56</sup> Съвет на ООН за правата на човека (по-рано Комисия на ООН за правата на човека). "Доклад на Специалния докладчик относно насърчаването и защитата на правото на свобода на мнение и изразяване относно мисията му в Турция [A/HRC/35/22/Add.3]", 21 юни 2017 г. (параграфи 55 до 57). Достъпно на [http://www.ecoi.net/file\\_upload/1930\\_1503562020\\_g1717040.pdf](http://www.ecoi.net/file_upload/1930_1503562020_g1717040.pdf) Разглеждано: 3 ноември 2017 г.

<sup>57</sup> "Ню Йорк таймс". "Вътре в чистката в Турция", 13 април 2017 г. <https://www.nytimes.com/2017/04/13/magazine/inside-turkeys-purge.html> Разглеждано: 8 ноември 2017 г. <sup>58</sup> "Ню Йорк таймс". "Вътре в чистката в Турция", 13 април 2017 г. <https://www.nytimes.com/2017/04/13/magazine/inside-turkeys-purge.html> Разглеждано: 8 ноември 2017 г. <sup>59</sup> "Гардиън". "Ответните мерки на Турция след преврата - в цифри", 19 август 2017 г. <https://www.theguardian.com/world/datablog/2016/aug/19/turkeys-post-coup-crackdown-in-figures> Разглеждано: 5 януари 2018 г.

<sup>60</sup> БиБиСи. "Турция уволни хиляди година след опита за преврат", 14 юли 2017 г. <http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-40612056> Разглеждано: 2 ноември 2017 г.

И той не беше единствен. "Между 30 и 40 учители не могат да получат визи. Някои имат и паспорти с изтекъл срок на годност. Турското посолство отказва да им издаде нови паспорти", добавя Доганай.

Най-накрая миграционната служба на Казахстан му съобщил следните новини: Доганай и семейството му трябвало да напуснат страната до 26 септември поради изтичане на визата му.

Подобно на други турски граждани в Казахстан, Доганай подозира, че отказът на казахстанските власти да удължат визата му няма нищо общо с неговата работа, а по-скоро е свързано с геополитиката между двете приятелски държави.

В Турция наблюдатели твърдят, че властите са предприели наказателни мерки [sic] срещу всички, за които се подозира, че са свързани с миналогодишния осуетен преврат, като са арестували и хвърлили в затвора буквално хиляди хора. В атмосфера на страх заподозрените поддръжници или привърженици на базирания в САЩ турски проповедник Фетхуллах Гюлен бяха селектирани като мишени в процес, който критици оприличават на лов на вещици...

И както става ясно от случая на Доганай, не само турците в страната са обект на наказателни мерки... Турските власти изглежда са особено подозрителни към турските граждани, които работят в училища в чужбина, като твърдят, че много от институциите са свързани с Гюлен.

През ноември 2016 г. Пакистан нареди на повече от 100 турски учители, работещи в пакистанско-турски училища, да напуснат страната, след като Анкара ги обвини, че имат връзки с Гюлен - нещо, което всички училища отричаха.

В Казахстан има 27 казахско-турски лицеи или частни средни училища. Създадени с двустранно споразумение от 1992 г., училищата имат репутация, свързана с високи академични стандарти.

Невзат Уяник [Nevzat Uyayuk], турският посланик в Казахстан, заяви през юни 2016 г., че "клетки" на Гюлен функционират в Казахстан и призова Астана да закрие всяко училище, "свързано с Гюлен".

Казахският президент Нурсултан Назарбаев увери турския президент Реджеп Тайип Ердоган през август 2016 г., че специална комисия, включваща турски и казахски специалисти, ще провери училищата. Малко след това министърът на образованието на Казахстан Ерлан Сагадиев обяви, че институциите са чисти и "функциониращи в стриктно съответствие с нашите стандарти".

По-късно същата година Назарбаев обяви, че 11 турски учители са били репатрирани в Турция, след като ролята им в осуетения преврат е била "доказана". Той обаче добави, че останалите турски учители в Казахстан са невинни и няма да бъдат изпратени обратно, освен ако Анкара не представи доказателства, доказващи обратното. Подобни обещания на Назарбаев обаче... изглеждат все по-празни.

Известният казахски учен Аскар Жумадилдаев [Askar Zhumadildaev] каза пред списание "Казак Адебиети" [Qazaq Adebieti], че вследствие на сегашния политически климат 20 турски професори, с които е работил в университета "Сюлейман Демирел", са напуснали Казахстан.

Олжас Кудайбергенов [Olzhas Kudaibergenov], икономист и член на настоятелството в международното училище "НурОрда" [NurOrda], твърди, че учителите, които се връщат от Казахстан в Турция, са изправени пред престой в затвор без съд или разследвания. Той призова Алмати да

предостави казахско гражданство на турските учители... Подобно на други хора, Доганай отрича каквато и да било роля в политиката и се страхува от това, което може да го очаква обратно в Турция...

Мустафа Демир [Mustafa Demir] работил в казахско-турски лицей, преди да замине преди три години за Индонезия, където в момента живее в Джакарта. Той казва, че Анкара е започнала лов на вещици за заподозрени привърженици на Гюлен.

"Не съм посещавал родителите си в Турция от три години. Там няма върховенство на закона. Ще ни арестуват, ако отидем там", казва Демир. "Учителите в училищата в Казахстан не са единствените, които бяха засегнати, турските учители в Индонезия също пострадаха. Посолството на Турция отказа да ни удължи паспортите. Сега децата на турски граждани, които са родени в Индонезия, нямат гражданство".

Марат Токашбаев [Marat Tokashbaev], главен редактор на проправителствения уебсайт за новини Президент и народ, твърди, че въпреки обещанията на Назарбаев да не връща турски граждани в Турция, бюрокрацията на страната поставя препятствия пред това да останат в Казахстан.

"Те се нуждаят или от виза, или от разрешение за пребиваване, за да могат да продължат да работят тук", обяснява Токашбаев. "Тези, които не могат да получат едното или другото, трябва да подадат молба за убежище в посолствата на Германия или Швеция".

Политологът Айдос Сарим [Aidos Sarim] казва, че на турските граждани, които живеят в Казахстан от най-малко 14 или 15 години, може да им бъде предоставено политическо убежище и че 30 до 40 учители могат да получат казахстанско гражданство за техния "принос в областта на образованието".

Сарим обвинява бюрократите на ниско ниво, че не са изпълнили заповедите на Назарбаев. "Обществото и правителството изпитват съчувствие към тежкото положение на турските учители", казва Сарим. "Но тези, които имат правомощията да направят нещо по този въпрос, не го правят".<sup>61</sup>

- 6.9.6 Вж. [Анулиране на паспорти](#) и [Офицери от армията](#) за допълнителна информация относно анулирането на паспорти. Вж. [Съдебни процеси и присъди на заподозрени гюленисти](#) за информацията относно присъдите на учителите.

[Обратно към съдържанието](#)

## 6.10 Други рискови фактори

### 6.10.1 През април 2017 г. "Ню Йорк таймс" посочи:

"Гюлен живее в изгнание в Пенсилвания от 1999 г., което отчасти обяснява защо полицията търси банкноти от 1 американски долар, чиито серийни номера започват с "F" - турското правителство твърди, че те са били използвани по някакъв загадъчен начин от организация, която полицията нарича терористичната организация на Фетхуллах Гюлен или ФЕТО и я обвинява за опита за преврат в Турция на 15 юли 2016 г.

Понастоящем няколко доказателства могат да означават, че може да сте член на ФЕТО, включително ако имате сметка в Банк Азия, която е основана от гюленистите; ако използвате криптираното приложение за комуникация VuLock

<sup>61</sup> Радио Свободна Европа/Радио Свобода. "Ще ни арестуват: турските учители в Казахстан се страхуват да се приберат у дома", 8 октомври 2017 г. <https://www.rferl.org/a/kazakhstan-turkey-teachers-gulen-repatriation/28780416.html>. Разглеждано: 2 ноември 2017 г.



на телефона си (смята се, че то е улеснило планирането на опита за преврат); ако притежавате въпросните доларови банкноти от серия "F"; ако изпратите децата си в училище, свързано с Гюлен; ако работите в институция, свързана с Гюлен (например университет или болница); ако сте абонирани за вестника на Гюлен "Заман"; или ако имате книгите на Гюлен в къщата си. Едно действие хвърлило подозрение върху лекаря [за когото става дума в тази статия]: когато се върнал в Турция, след като живял в чужбина в продължение на три години и се преместил в нова къща със съпругата и децата си, той открил сметка в най-близката банка на улицата: Банк Азия".<sup>62</sup>

[Обратно към съдържанието](#)

## 6.11 Защитници на правата на човека

- 6.11.1 За информация относно въздействието на опита за преврат върху защитниците на правата на човека, моля, вж. [Тълкуване на политиката и информацията за страната](#) относно защитниците на правата на човека.

[Обратно към съдържанието](#)

## 6.12 Журналисти

- 6.12.1 За информация относно въздействието на опита за преврат върху журналистите, моля, вж. [Тълкуване на политиката и информацията за страната](#) относно журналистите.

[Обратно към съдържанието](#)

## 7. Възстановяване на позиции на заподозрени гюленисти

- 7.1.1 През септември 2016 г. "Мидъл Ийст Ай" съобщи, че "на много от тях са били замразени или конфискувани активите малко след ареста или уволнението им, въпреки че властите обещават, че на всички, които бъдат признати за невинни, в крайна сметка ще им бъде позволено да се върнат на работа и да изчистят репутацията си. Лицата, които отстранени от позиции в публичния сектор, продължават да получават две трети от заплатите си до приключване на разследванията. Ако бъдат възстановени на позициите им, ще бъдат обезщетени за оставащата една трета".<sup>63</sup>

- 7.1.2 Библиотека на Конгреса на САЩ отбеляза, че на 25 август 2017 г. турското правителство е издало два нови указа в рамките на извънредното положение с номера 693 и 694. Той отбелязва, че Указ 693 продължава модела на по-ранните укази, като предвижда както "уволнението на държавни служители, така и закриването на институции и организации, които са смятани за заплаха за националната сигурност или свързани с терористични организации", както и "възстановяването на позиции на тези лица или институции/организации, за които се докаже, че обвиненията са несъстоятелни...".<sup>64</sup>

- 7.1.3 През март 2017 г. "Мидъл Ийст Монитор" [Middle East Monitor] отбеляза:

"Около 416 държавни служители, уволнени поради съмнения за връзки с движението на Фетхуллах Гюлен, което беше обвинено в организиране на осуетения опит за преврат през юли 2016 г., ще бъдат възстановени на позициите им, съгласно нов указ, съобщи вчера държавният вестник.

<sup>62</sup> "Ню Йорк таймс". "Вътре в чистката в Турция", 13 април 2017 г. <https://www.nytimes.com/2017/04/13/magazine/inside-turkeys-purge.html> Разглеждано: 8 ноември 2017 г.

<sup>63</sup> "Мидъл Ийст Ай". "Турция уволнява 10 000 държавни служители, докато ловът на гюленисти продължава", 2 септември 2016 г. <http://www.middleeasteye.net/news/turkey-sacks-10000-public-staff-gulenist-hunt-continues-36066099> Разглеждано: 11 декември 2017 г.

<sup>64</sup> Библиотека на Конгреса. "Глоубъл Лигал Монитор". "Турция: излязоха още укази от извънредното положение", 8 септември 2017 г. <http://www.loc.gov/law/foreign-news/article/turkey-more-emergency-decrees-issued/> Разглеждано: 11 декември 2017 г.

Държавният указ постановява, че служителите трябва да започнат работа след 10 дни, за да бъдат възстановени на позициите си. Всичките им финансови и социални права, загубени след уволнението им, също ще бъдат възстановени.

Държавните служители бяха заподозрени, че са членове или че имат връзки с организацията на Гюлен и включваха служители от министерствата на вътрешните работи, здравеопазването, правосъдието и националната отбрана, както и от турските въоръжени сили, Главната дирекция за сигурност, Дирекцията по религиозните въпроси и други държавни институции... Много други служители продължават да бъдат разследвани".<sup>65</sup>

7.1.4 "Ал Джазира" съобщи, че указ от 24 декември 2017 г. възстанови на позициите им 115 служители, които преди това са били уволнени.<sup>66</sup>

7.1.5 На 22 декември 2017 г. "Хюриет Дейли Нюз" съобщи:

"Турската комисия за разследване на процедурите от извънредното положение на 22 декември [2017 г.] взе първите си решения относно служителите в публичния сектор, които бяха уволнени с укази в рамките на извънредното положение след неуспешния опит за преврат през миналата година, съобщи държавната Анадолска агенция.

Сред първите решения на комисията бяха разпоредби както за възстановяване на позиции, така и за отхвърляне на жалби от служители в публичния сектор.

Според доклада, цитиращ длъжностно лице, общо 103 276 служители в публичния сектор са кандидатствали за възстановяване на работните им места от 22 май [2017 г.] насам, след като са били уволнени след осуетения опит за преврат през юли 2016 г.

Докладът не предоставя информация относно броя на тези, които са успели или не са успели да обжалват уволненията си.

Тези, срещу които обвиненията са били свалени, ще бъдат възстановени на предишните си длъжности в рамките на 15 дни, се казва в доклада.

Освен това тези лица, чиито жалби са били отхвърлени, също ще могат да отнесат делата си пред Съвета на съдиите и прокурорите.

Междувременно в комисията продължават процесите за оценка на други жалби, свързани с осуетения опит за преврат...

Комисията беше създадена с указ, публикуван на 23 януари [2017 г.], за да бъде позволено на държавните служители да обжалват съдебни действия, предприети срещу тях при извънредно положение, наложено след опита за преврат.

Тя се състои от седем членове, заедно с екип от 200 души, включително инспектори, представители на закона, счетоводители, разследващи съдии и служители по стенографиране, работещи в комисията".<sup>67</sup>

<sup>65</sup> "Мидъл Ийст Монитор". "Над 400 уволнени заподозрени гюленисти са възстановени на позициите си", 30 март 2017 г. <https://www.middleeastmonitor.com/20170330-over-400-dismissed-suspected-gulenists-reinstated/> Разглеждано: 11 декември 2017 г.

<sup>66</sup> "Ал Джазира". "Турция уволнява 2766 държавни служители заради връзки с "тероризма", 24 декември 2017 г. <http://www.aljazeera.com/news/2017/12/turkey-sacks-2766-civil-servants-terror-links-171224063408092.html> Разглеждано: 3 януари 2018 г.

<sup>67</sup> "Хюриет Дейли Нюз". "Комисията за извънредни ситуации в Турция взе първи решения за уволнени служители от публичния сектор", 22 декември 2017 г. <http://www.hurriyetdailynews.com/turkeys-state-of-emergency-commission-makes-first-decisions-on-dismissed-public-sector-staff-124583> Разглеждано: 4 януари 2017 г.

- 7.1.6 За допълнителна информация относно Комисията за разследване на процедури при извънредното положение вж. [Извънредно положение: изменение на правомощията \(януари 2017 г.\)](#).

[Обратно към съдържанието](#)

## 8. Задържане на заподозрени гюленисти

### 8.1 Статистика

- 8.1.1 В статия, публикувана през септември 2017 г., ИРИМ посочи: "Около 50 000 души са били хвърлени в затвора заради съмнения за връзки с опита за смяна на властта миналия юли, включително лица на изборни длъжности, университетски преподаватели, правозащитници, и журналисти. Като цяло наблюдателите оценяват, че поне 220 000 души в момента са хвърлени в затворите в Турция... За да се направи място за нарастващия брой политически затворници, държавни служители освободиха над 38 000 престъпници, които нямат връзка с политиката, миналия август, включително някои лица, които са виновни за престъпления с насилие, дори убийства".<sup>68</sup>

- 8.1.2 През април 2017 г. "Ню Йорк таймс" посочи, че "около 35 000 са били задържани и след това освободени".<sup>69</sup>

[Обратно към съдържанието](#)

### 8.2 Въведение

- 8.2.1 В Доклада за страната относно тероризма, който обхваща 2016 г., Държавният департамент на САЩ отбеляза, че "съдилищата са хвърлили в затвора десетки хиляди лица, обвинени в подкрепа на опита за преврат или на терористични групировки, като в много случаи това става с малка яснота относно обвиненията и доказателствата срещу тях".<sup>70</sup>

- 8.2.2 В статията от септември 2017 г. ИРИМ посочи: "Някои от осъдените за престъпления срещу държавата нямат пряка връзка с опита за преврат, но вместо това са били хвърлени в затвора заради недоволство или изразяване на критики към все по-авторитарния стил на управление на президента Реджеп Тайип Ердоган".<sup>71</sup>

- 8.2.3 В същата статия ИРИМ посочи: "Комисии, управлявани от държавата, които отговарят за наблюдението на условията в затворите, или са били разпуснати след опита за преврат, или продължават да бъдат в голяма степен неефективни. Според Гуверен [Бану Гуверен [Banu Guveren], адвокат, който представлява политически затворници], резултатът е, че охраната и администрациите на затворите работят до голяма степен без надзор".<sup>72</sup>

- 8.2.4 Статията на ИРИМ освен това посочва:

<sup>68</sup> ИРИМ. "Мерки за противодействие: условията в затвора се влошават в Турция след преврата", 6 септември 2017 г. <http://www.irinnews.org/investigations/2017/09/06/crackdown-prison-conditions-worsen-post-coup-turkey> Разглеждано: 1 ноември 2017 г.

<sup>69</sup> "Ню Йорк таймс". "Вътре в чистката в Турция", 13 април 2017 г. <https://www.nytimes.com/2017/04/13/magazine/inside-turkeys-purge.html> Разглеждано: 8 ноември 2017 г.

<sup>70</sup> Държавен департамент на САЩ. "Държавен доклад за страната относно тероризма за 2016 г." Турция, 19 юли 2017 г. Наличен на: [http://www.ecoi.net/local\\_link/344195/475203\\_en.html](http://www.ecoi.net/local_link/344195/475203_en.html) Разглеждано: 2 ноември 2017 г.

<sup>71</sup> ИРИМ. "Мерки за противодействие: условията в затвора се влошават в Турция след преврата", 6 септември 2017 г. <http://www.irinnews.org/investigations/2017/09/06/crackdown-prison-conditions-worsen-post-coup-turkey> Разглеждано: 1 ноември 2017 г.

<sup>72</sup> ИРИМ. "Мерки за противодействие: условията в затвора се влошават в Турция след преврата", 6 септември 2017 г. <http://www.irinnews.org/investigations/2017/09/06/crackdown-prison-conditions-worsen-post-coup-turkey> Разглеждано: 1 ноември 2017 г.

"Неволите на политическите затворници започват далеч преди съдебната присъда: сред документираните нарушения на международните декларации за правата на човека, чиято страна е подписала Турция, е използването на дълги периоди на задържане подсъдимите преди провеждането на самия съдебен процес.

Ибрахим Билмес [Ibrahim Bilmez], адвокат, представляващ политически затворници в Турция, включително Абдула Йоджалан [Abdullah Ocalan], основател на забранената със закон Кюрдска работническа партия (ПКК), заяви за ИРИМ, че политическите затворници са подложени на чести претърсвания на тялото както преди, така и след осъждане, както и на ограничения спрямо семейни посещения. Срещите с адвокати се записват от видеокамери или се провеждат в присъствието на служители по сигурността, възпрепятстващи правото на надлежна защита.

"Всичко сега е произволно. Сега всичко е ограничено в затворите", каза Билмес пред ИРИМ в телефонно интервю. "Обикновено арестите се извършват само когато са необходими, но сега първо те арестуват и задават въпроси по-късно... Ставаме свидетели на това как хората отиват в затвора за престъпления като пропаганда и обида на президента по-често от когато и да било".<sup>73</sup>

- 8.2.5 Вж. [Извънредно положение: разпоредби](#) за въздействието на указите от извънредното положение върху работата на адвокатите. Вж. [Достъп до адвокати](#) за допълнителна информация по този въпрос.

[Обратно към съдържанието](#)

### 8.3 Условия в затворите

- 8.3.1 В статията от септември 2017 г. ИРИМ посочи:

"Наказателните мерки срещу предполагаемите противници на държавата доведе до увеличаване на гладните стачки сред затворници в цялата страна, тъй като наказателните институции станаха все по-пренаселени... Абдулхамит Гюл [Abdulhamit Gul], новият министър на правосъдието в Турция, призна за съществуването на пренаселеност в турските затвори по време на неотдавнашно интервю с TPT [TRT], новинарския канал на турската държавна телевизия.

"Има повече затворници и осъдени, отколкото има капацитет за настаняване в нашите затвори", каза Гюл. "Затворите са пълни приблизително на 110 процента".

За да намали тежестта, Гюл обмисля някои частични помилвания за допълнителните престъпници, които биха позволили преместването им в затвори от "отворен тип" с по-ниска сигурност. Той каза още, че държавата изгражда нови затвори за разширяване на капацитета".<sup>74</sup>

- 8.3.2 Същата статия на ИРИМ посочи:

"Озтурк Туркдоган [Ozturk Turkdogan], председател на Асоциация за правата на човека в Турция обясни как политическите затворници често биват прехвърляни в затвори далеч както от техните семейства, така и от местата на съдебните заседания.

Разстоянието между затворниците и техните родни градове не само затруднява членовете на семейството да ги посещават, но може също да се използва за принуждаване на затворниците да присъстват на съдебни заседания чрез SEGBIS, което е аудио/видео комуникационен интерфейс, подобен на "Скайп" [Skype], който се използва от турското правителство.

<sup>73</sup> ИРИМ. "Мерки за противодействие: условията в затвора се влошават в Турция след преврата", 6 септември 2017 г. <http://www.irinnews.org/investigations/2017/09/06/crackdown-prison-conditions-worsen-post-coup-turkey> Разглеждано: 1 ноември 2017 г.

<sup>74</sup> ИРИМ. "Мерки за противодействие: условията в затвора се влошават в Турция след преврата", 6 септември 2017 г. <http://www.irinnews.org/investigations/2017/09/06/crackdown-prison-conditions-worsen-post-coup-turkey> Разглеждано: 1 ноември 2017 г.

Туркдоган смята, че това нарушава правата на ответниците. "Тези трансфери, които наричаме "изпращане на хора в изгнание", лишават от права обвиняемите, като им пречат лично да присъстват на заседанията", каза той в телефонно интервю за ИРИМ. "Използването на SEGBIS ги лишава от възможността да общуват с хората в съда".

Към условията в затвора и нарушаването на правата им се добавя и фактът, че затворниците в Турция трябва да плащат за използването на вода и газ, докато са лишени от свобода. Допълнителни храни, книги, телефонни обаждания, пътувания до болница и консумативи за баня биват добавени към сметките за плащане в затвора от страна на затворниците. В резултат на това някои жени с минимални финансови средства не могат да си позволят основни продукти за хигиена като дамски превръзки (които не биват предоставяни), каза Гуверен.

Адвокати, които разговаряха с ИРИМ, бяха особено загрижени за честото прилагане на строг тъмничен затвор. Те обясниха, че охраната дисциплинира затворниците, като ги заключва в т.нар. sü ngerli odalar или "стаи с гъба", които са килии, наречени така заради матраците от жълта пяна, с които е облицован интериорът им.

Гуверен [Бану Гуверен, адвокат, който представлява политически затворници] каза, че един от нейните клиенти е бил затворен в такава стая за 30 дни. Клиентът казал, че матракът му е бил напоен с вода, когато първоначално е влязъл, както и че му е бил забранен всякакъв контакт с хора през този период".<sup>75</sup>

### 8.3.3 Стокхолмският център за свобода посочи:

"Смъртта на 54 лица, за които се твърди, че след като са били задържани, са се самоубили в ареста, в затвора, след като са били освободени или поради страх да не бъдат арестувани след опита за преврат от 15 юли, трябва да се смятат за подозрителни смъртни случаи, докато задълбочена и всеобхватна проверка, проведена от компетентни и независими органи, освободени от политически натиск, не достигне до друго заключение. Фактът, че 22 от тези съмнителни смъртни случаи са настъпили в затвора, а пет по време на арести в полицията, повдига още въпроси относно условията, довели до смъртта на тези хора".<sup>76</sup>

[Обратно към съдържанието](#)

## 8.4 Твърдения за изтезания

### 8.4.1 В статията от септември 2017 г., която се фокусира върху влошаването на условията в затворите след опита за преврат, ИРИМ посочи:

"Обвиненията за изтезания и малтретиране в затворите също се увеличиха през последната година. Затворниците съобщават, че са били държани в позиции на стрес за продължителни периоди, като същевременно са били подлагани на лишаване от сън, побоища, сексуално насилие и заплахи от изнасилване. Билмез [Ибрахим Билмез, адвокат, представляващ политически затворници в Турция, включително Абдула Йоджалан, основател на забранената със закон Кюрдска работническа партия (ПКК), заяви, че клиенти са му казали за побои вътре в затворите след опита за преврат.

<sup>75</sup> ИРИМ. "Мерки за противодействие: условията в затвора се влошават в Турция след преврата", 6 септември 2017 г. <http://www.irinnews.org/investigations/2017/09/06/crackdown-prison-conditions-worsen-post-coup-turkey> Разглеждано: 1 ноември 2017 г.

<sup>76</sup> Стокхолмски център за свобода. "Подозрителни смъртни случаи и самоубийства в Турция - актуализиран списък" (към 14 декември 2017 г.) <http://stockholmcf.org/suspicious-deaths-and-suicides-in-turkey-updated-list/> Разглеждано: 28 декември 2017 г.

"[Те] са чували стонове, крясъци и стенене до сутринта ", каза адвокатът пред ИРИМ. "От писъците те са разбрали, че изтезанията са били сериозни, но не знаем подробности за случилото се".

На политическите затворници също редовно се отказва достъп до лекари и медицински прегледи, които според правозащитни групи са умишлени усилия да бъде спряна проверката на твърденията за изтезания.

Бану Гуверен, адвокат, който представлява политически затворници, каза за ИРИМ, че една от нейните клиентки се е оплакала от болки в областта на корема след побой. В отговор на това администрацията на затвора ѝ уговорила преглед при лекар за след два месеца. Клиентката загубила съзнание няколко дни по-късно и била откарана спешно в болницата, където било установено, че страда от вътрешно кървене. В крайна сметка тя се възстановила.<sup>77</sup>

#### 8.4.2 През април 2017 г. "Ню Йорк таймс" посочи:

"Най-сериозният тормоз беше спрямо войници, гуленисти и кюрди, отчасти защото са публично и съгласно закона обявени за терористи. "Има много сериозни изтезания", ми каза Пискин [Левент Пискин [Levent Piskin], адвокат на Селлахатин Демирташ [Selahattin Demirtas]]. "И не крият това. Виждате снимките във вестниците". Но има още много актове на насилие, каза Пискин, които никой не вижда. "Има една гора, не знам къде е", каза той. "Някои от клиентите ми само били отведени там и насилени сексуално. Днес трябва да отида в съда за един от тези мъже".<sup>78</sup>

#### 8.4.3 Хюман Райтс Уоч публикува доклад през октомври 2017 г., в който се посочваше:

"В Турция днес хората, обвинени в тероризъм или свързани с опита за преврат от юли 2016 г., са изложени на риск от мъчения, докато са в ареста. Има съобщения за много случаи на отвлечане на мъже, някои от които са държани в тайни места за задържане, като доказателствата сочат за участието на държавните органи.

Въз основа на интервюта с адвокати и роднини, както и на разглеждане на съдебни преписи, този доклад представя в детайли десет случая, при които силите за сигурност са измъчвали или малтретирали общо 22 души, както и единадесети случая, при който полицията набила десетки селяни, 38 от които подали официални оплаквания за изтезания.

Докладът представя и подробности за пет отделни случая на отвлечане, които вероятно представляват принудително изчезване от страна на държавните органи от март 2017 г. Принудителното изчезване се случва, когато държавните органи задържат дадено лице, но отричат това или отказват да предоставят информация за местонахождението на изчезналото лице.

Докладът разглежда случаи, в които обвиняемите са обвинени във връзки с терористични организации или за участие в опита за преврат през юли 2016 г."<sup>79</sup>

<sup>77</sup> ИРИМ. "Мерки за противодействие: условията в затвора се влошават в Турция след преврата", 6 септември 2017 г. <http://www.irinnews.org/investigations/2017/09/06/crackdown-prison-conditions-worsen-post-coup-turkey> Разглеждано: 1 ноември 2017 г.

<sup>78</sup> "Ню Йорк таймс". "Вътре в чистката в Турция", 13 април 2017 г. <https://www.nytimes.com/2017/04/13/magazine/inside-turkeys-purge.html> Разглеждано: 8 ноември 2017 г. <sup>79</sup> Хюман Райтс Уоч. "В ареста. Изтезания и отвлечения от полицията в Турция", октомври 2017 г.

#### 8.4.4 Докладът на Хюман Райтс Уоч от октомври 2017 г. освен това посочва:

"11-те случая на изтезания или малтретиране, които Хюман Райтс Уоч включва в този доклад, представляват малка част от достоверните случаи, за които се съобщава в медиите и в социалните медии. Подобни съобщения показват, че изтезанията и малтретирането в полицейските арести в Турция са станали широко разпространен проблем. Официалните данни показват, че през изминалата година над 150 000 души са преминали през полицейските арести, обвинени в терористични престъпления, членство във въоръжени групировки или участие в опита за преврат от юли 2016 г. Най-големият брой задържания се отнася до хора, заподозрени във връзки с групата, която правителството и съдилищата в Турция наричат терористична организация на Фетхуллах Гюлен (ФЕТО), свързана с живеещия в САЩ духовник Фетхуллах Гюлен. Правителството твърди, че тази група стои зад опита за преврат. Втората най-голяма група засяга хора с предполагаеми връзки с въоръжената Кюрдска работническа партия (ПКК/КСК). Случаите, за които е съобщено на Хюман Райтс Уоч, показват, че хората, задържани на тези две основания, са изложени на най-голям риск от изтезания.

За всичките 11 случая на изтезания, представени в този доклад, които общо включват десетки хора, Хюман Райтс Уоч събра разкази за тежки побои, заплахи и обиди. Хюман Райтс Уоч изслуша разкази на задържани за това как са били съблечени голи, а в някои случаи задържаните са били заплашени със сексуално посегателство или са били подложени на сексуално насилие. В много случаи изглежда, че изтезанията са били насочени към извличане на признания или принуждаване на задържаните да обвинят други лица. Задържаните, които твърдят, че са били изтезавани, са били заведени на лекари за рутинни медицински прегледи, но или лекарите не са проявили интерес към физическите доказателства за изтезания, или присъствието на полицейски служители им е попречило да извършват надлежни медицински прегледи, което прави трудно за задържаните да опишат нараняванията си или да говорят относно третирането им в ареста".<sup>80</sup>

#### 8.4.5 Докладът на Хюман Райтс Уоч също коментира въздействието на извънредното положение и последващото премахване на някои от ограниченията през януари 2017 г.:

"През октомври 2016 г. Хюман Райтс Уоч публикува доклад за въздействието на премахването на ограничителните мерки против изтезанията и малтретирането по време на извънредното положение, наложено в Турция след опита за преврат. Например правителството удължи периода на полицейско задържане до 30 дни и ограничи правото на задържаните да се срещат с адвокати. Докладът документира случаи на изтезания, които последваха въвеждането на тези мерки. През януари 2017 г. кабинетът издаде указ за премахване на някои от най-тежките ограничения върху правата на задържаните. Доказателствата, представени в този доклад, обаче показват, че въпреки облекчаването на ограниченията спрямо правата на задържаните, тормозът на задържаните в полицейските арести продължава".<sup>81</sup>

(Обобщение, страница 2). [https://www.hrw.org/sites/default/files/report\\_pdf/turkey1017\\_web\\_0.pdf](https://www.hrw.org/sites/default/files/report_pdf/turkey1017_web_0.pdf) Разглеждано: 1 ноември 2017 г.

<sup>80</sup> Хюман Райтс Уоч. "В ареста. Изтезания и отвлечения от полицията в Турция", октомври 2017 г.

[https://www.hrw.org/sites/default/files/report\\_pdf/turkey1017\\_web\\_0.pdf](https://www.hrw.org/sites/default/files/report_pdf/turkey1017_web_0.pdf) Разглеждано: 1 ноември 2017 г.

<sup>81</sup> Хюман Райтс Уоч. "В ареста. Изтезания и отвлечения от полицията в Турция", октомври 2017 г.

8.4.6 Министерството на правосъдието публикува следната информация без дата, която беше пусната от министъра на правосъдието Бекир Боздан в неговия профил в "Туитър" [Twitter]:

"Бекир Боздаг, министър на правосъдието, категорично отрече твърденията за малтретиране и изтезания в наказателните институции и заяви: "Ако тези, които противоречат на това, не докажат твърденията си, значи те са клеветници".

Обясненията, които Боздаг даде в профила си в социалната мрежа "Туитър", са следните:

"1) В наказателните институции и местата за задържане в Турция няма малтретиране и изтезания. Ако тези, които противоречат на това, не докажат твърденията си, значи те са клеветници.

2) Тези, които обвиняват Турция в малтретиране и изтезания, трябва да обяснят къде, кога, как и кой е извършил малтретиране и мъченията и спрямо кого.

3) Ние казваме на тези, които обвиняват Турция в малтретиране и изтезания, следното:

а) В коя наказателна институция се е случило това?

б) Спрямо кого е било направено това?

в) Кой е извършил това?

4) г) Как се е случило?

д) Кога се е случило?

Обяснете това и тогава ще направим необходимото. Те не дават информация. Те не предприемат действия.

5) Те не дават информация и шанс на Турция да проучи тези твърдения. Те не приемат обясненията на Турция; те само обвиняват Турция.

6) Тези, които отправят фалшиви обвинения към страната ни, трябва да знаят, че Турция не приема каквито и да било неверни обвинения и не прикрива истината.

7) Голяма несправедливост е да се обвинява Турция, която показва нулева толерантност към малтретиране/изтезания и премахна давността за тези престъпления.

8) Обявявам отново: В Турция няма малтретиране и изтезания в наказателните институции и в местата за задържане. Отсъствието не може да бъде създадено с лъжа/клевета.

9) Създадох отдел в Министерството на правосъдието, който трябва да следи всяка новина и коментар в пресата относно малтретирането и изтезанията в наказателните институции и местата за задържане.

10) Този отдел ще следи внимателно всяка новина и коментар в пресата, незабавно ще ги проучва, ще ги изследва и ще обявява резултатите пред обществеността.



11) Наказателните институции и местата за задържане в Турция са отворени за международно наблюдение, гражданско наблюдение, съдебна и административна инспекция. Тези наблюдения биват перфектно провеждани.

12) Освен това Европейският комитет за предотвратяване на изтезанията и Подкомитетът на Организацията на обединените нации за предотвратяване на изтезания извършват неограничен мониторинг по всяко време.

13) Комитетът за накърняване на правата на човека към парламента на Турция, гражданските контролни съвети, назначени по закон, както и провинциалните и областните комитети по правата на човека периодично провеждат проверки.

14) В случай на жалба или денонсиране съдебните служби за прилагане на мерките и службите на главната прокуратура извършват проверка и провеждат съдебно или административно разследване.

15) Освен това в рамките на административната проверка Съвета за проверка и Отдела на контролорите към Генералната дирекция на затворите и местата за задържане към Министерството на правосъдието извършват инспекция на наказателните институции по закон.<sup>82</sup>

8.4.7 Вж. [Извънредно положение: дати и удължаване](#), [Извънредно положение: разпоредби](#) и [Извънредно положение: изменение на правомощията \(януари 2017 г.\)](#) за допълнителна информация по този въпрос. Вж. [Достъп до адвокати](#) за допълнителна информация по този въпрос.

[Обратно към съдържанието](#)

## 8.5 Лишаване от свобода на деца

### 8.5.1 На 8 ноември 2017 г. "Дейли Хюриет" съобщи:

"Около 197 деца са били хвърлени в затвора по обвинения в тероризъм, а общо 2767 деца на възраст между 12 и 18 години са се намирили в затворите в Турция към 1 август [2017 г.], посочи Генералната дирекция на затворите и местата за задържане.

В отговор на официален въпрос на депутата от основната опозиционна Републиканската народна партия (СНР) Онурсал Адигузел [Onursal Adiguzel] става ясно, че 1403 от тези деца са били в детски изправителни домове и в затвори за непълнолетни, а 1364 от тях в момента са в затвори за възрастни.

Дирекцията посочи също, че 111 от общия брой деца в затворите са преминали курсове по основна грамотност, 62 от тях са преминали курсове за средно оgramотяване, 187 от тях посещавали средни училища за дистанционно обучение, 495 от тях посещавали дистанционно гимназия, а 219 от тях получавали нормално образование. Беше посочено, че само едно от децата посещава занятия в университет.

От тези, които са в затвора за престъпления, свързани с тероризма, 15 от 197 деца пребивавали в учебни заведения, а четири от тях понастоящем били включени в образователната система, съобщи от дирекцията.

<sup>82</sup> Министерство на правосъдието на Република Турция. "БОЗДАГ: НЯМА МАЛТРЕТИРАНЕ ИЛИ ИЗТЕЗАНИЯ В НАКАЗАТЕЛНИТЕ ИНСТИТУЦИИ В ТУРЦИЯ", без дата. <http://www.adalet.gov.tr/bozdag-twitter> Разглеждано: 4 януари 2017 г.

Освен това "33 от 182 деца, които са били в затвори за непълнолетни или в детския сектор на затворите за възрастни, понастоящем са включени в неформална образователна система. Едно дете беше записано в основно образование за ограмотяване", посочва дирекцията.<sup>83</sup>

[Обратно към съдържанието](#)

## 8.6 Отвлечения и принудителни изчезвания

### 8.6.1 В доклада от октомври 2017 г. Хюман Райтс Уоч посочи:

"Този доклад представя също подробности за пет случая на отвлечения, които вероятно представляват принудителни изчезвания. В един случай мъж е бил отвлечен в Анкара и впоследствие намерен в полицейския арест, след като е бил държан на тайно място 42 дни, като той твърди, че през това време е бил измъчван. Фактите по неговия случай категорично показват, че той е бил жертва на принудително изчезване и е бил отвлечен и държан в състояние на непризнато задържане най-малкото със съгласието на турски държавни представители.

Хюман Райтс Уоч документира четири други случая на хора, които са били отвлечени при обстоятелства, които водят до извода, че и те трябва да се считат за жертви на принудителни изчезвания.

Хюман Райтс Уоч има информация за шести случай - мъж, който изчезнал и бил държан на тайно място повече от два месеца, преди да бъде освободен. В този доклад не сме представили подробностите за случая заради безопасността на лицето.

В повечето случаи на документиране на отвлечения свидетели съобщават, че жертвите са били отвлечени посред бял ден на улицата от мъже, които обявили пред минавачите, че са от полицията. В три случая за отвлечането на мъжете е използван един и същ тип превозно средство - VW Transporter. Във всички случаи близките на изчезналите мъже изпитвали затруднения при подаване на официални жалби пред властите или при получаване на информация за разследването. В един случай свидетели на отвлечането казали на близките, че са се обадили в полицията, откъдето казали, че не могат да се намесят, тъй като задържането на лицето изглежда е било извършено от антитерористичния клон на полицията".<sup>84</sup>

[Обратно към съдържанието](#)

## 8.7 Безнаказаност за извършителите на малтретиране

### 8.7.1 В доклада от октомври 2017 г. Хюман Райтс Уоч посочи:

"Въпреки че правителството на президента Ердоган публично отстоява нулева толерантност към изтезанията, остава климатът на безнаказаност за изтезанията и малтретирането на задържани. Хюман Райтс Уоч няма информация за каквито и да е сериозни мерки, предприети за разследване на достоверни твърдения за изтезания, още по-малко за това извършителите да бъдат подведени под отговорност. Хюман Райтс Уоч обсъди случаите на изтезания, документирани в доклада му от октомври 2016 г., директно с турското правителство. Година по-късно обаче адвокати и семейства

<sup>83</sup> "Дейли Хюриет". "197 деца в затвора по обвинения в тероризъм в Турция", 8 ноември 2017 г. <http://www.hurriyetdailynews.com/197-children-in-prison-on-terror-charges-in-turkey-122057> Разглеждано: 9 ноември 2017 г.

<sup>84</sup> Хюман Райтс Уоч. "В ареста. Изтезания и отвлечения от полицията в Турция", октомври 2017 г. (Обобщение, страница 3). [https://www.hrw.org/sites/default/files/report\\_pdf/turkey1017\\_web\\_0.pdf](https://www.hrw.org/sites/default/files/report_pdf/turkey1017_web_0.pdf) Разглеждано: 1 ноември 2017 г.

информираха Хюман Райтс Уоч, че все още няма признаци, че прокуратурата е провела ефективни разследвания по две жалби срещу посочени лица, разгледани в доклада от октомври, нито по жалби от три лица, идентифицирани в доклада по техните инициали.

Няколко лица, чиито случаи са разгледани в този последен доклад, също заявиха пред прокуратурата или съда, че са били малтретирани. Повечето от техните твърдения изглежда са били игнорирани или оставени настрана. Има оскъдни признаци, че прокурорите проактивно започват да разследват тормоз, когато се натъкнат на заподозрени, които показват признаци, че са били подложени на малтретиране.

Тези развития трябва да се разглеждат в контекста на стъпките на правителството след опита за държавен преврат от юли 2016 г. допълнително да подкопаят вече компрометираната независимост на съдебната система. Масовите уволнения и съдебни преследвания на съдии и прокурори заради предполагаеми връзки с Гюлен и по-строгийт контрол на изпълнителната власт върху съдебната система правят все по-малко вероятно прокурорите и съдиите, загрижени за сигурността на собствената им работа, да рискуват да разследват подобни престъпления".<sup>85</sup>

8.7.2 Вж. [Съдебна система и справедлив процес](#) и [Съдии](#) за допълнителна информация за въздействието на опита за преврат върху съдебната система.

8.7.3 През януари 2017 г. "Търкиш минит" [Turkish Minute] публикува следното:

"Наскоро издаден от прокуратура в Трабзон документ посочи, че няма основания за разследване на жалба за изтезание, тъй като полицаите могат да действат безнаказано при настоящото извънредно положение в Турция.

Няколко малки турски новинарски портали публикуваха документа в неделя, показвайки мотивите за отпадане на обвинения срещу полицейски служители, за които се твърди, че са измъчвали ищеца в ареста.

Въпреки това прокуратурата в Трабзон заяви, че предвид безнаказаността, предоставена от член 9 в указ № 667, на полицейските служители не може да им бъде търсена отговорност за действията им.

Прокуратурата излезе с решението на 5 януари, заявявайки, че не е възможно публично разследване, тъй като заподозрените не могат да бъдат обекти на разследване.

Турция издаде няколко указа след опита за преврат на 15 юли, ограничаващи достъпа на хората до адвокати, позволявайки периоди на задържане до 30 дни и предоставяне на безнаказаност на държавни служители.

Съгласно международното право и норми обаче няма давност за престъпления, свързани с изтезания.<sup>86</sup>

8.7.4 Вж. [Извънредно положение: разпоредби](#) за допълнителна информация относно указите, издадени след опита за преврат.

[Обратно към съдържанието](#)

<sup>85</sup> Хюман Райтс Уоч. "В ареста. Изтезания и отвлечения от полицията в Турция", октомври 2017 г. (Обобщение, страници 2 до 3). [https://www.hrw.org/sites/default/files/report\\_pdf/turkey1017\\_web\\_0.pdf](https://www.hrw.org/sites/default/files/report_pdf/turkey1017_web_0.pdf) Разглеждано: 1 ноември 2017 г.

<sup>86</sup> "Търкиш Минит". "Прокурор отхвърля жалба за изтезания поради безнаказаност при извънредно положение", 15 януари 2017 г. <https://www.turkishminute.com/2017/01/15/prosecutor-drops-torture-complaint-due-impunity-state-emergency/> Разглеждано: 8 ноември 2017 г.

## 9. Съдебна система и справедлив процес

### 9.1 Въведение

9.1.1 В доклада от юни 2017 г. Съветът на ООН за правата на човека отбеляза, че "в настоящия контекст съдебната власт изглежда става все по-недостъпна за обвинените съгласно законите за борба с тероризма и законите от извънредното положение. Освен това не изглежда на разположение на десетките хиляди хора, които са загубили работата си в резултат на неясни обвинения за връзки с движението на Гюлен и с кюрдски организации..."<sup>87</sup>

9.1.2 Вж. [Извънредно положение: изменение на правомощията \(януари 2017 г.\)](#) и [Възстановяване на позиции на заподозрени гюленисти](#) за възможността за обжалване на уволняване от работа.

[Обратно към съдържанието](#)

### 9.2 Независимост на съдебната власт

9.2.1 В прессъобщение от юли 2017 г. турското правителство заяви: "Ние имаме сериозна държавна традиция, която никога не прави компромиси с независимостта на съдебната власт..."<sup>88</sup>

9.2.2 В доклада от юни 2017 г. Съветът на ООН за правата на човека посочи:

"Специалният докладчик е загрижен за структурните промени в съдебната система, които подкопават независимостта на съдебната система, дори тези, които предхождат обявеното през 2016 г. извънредно положение. Съгласно Закон № 6545 от 2014 г. системата на наказателно правораздаване от мирови съдилища (или мирови съдилища за наказателни дела) организира делата по такъв начин, че да ограничи възможността за обжалване и оспорване на извънредни укази и мерки, предприети в рамките на такива укази...

От 2014 г. изпълнителната власт засили контрола си върху институциите на съдебната система и прокуратурата, включително чрез арестуването, уволняването и произволното прехвърляне на съдии и прокурори, както и заплахи срещу адвокати. Това започна след разрива между управляващата Партия на справедливостта и развитието и движението на Гюлен, които бяха близки съюзници до 2013 г."<sup>89</sup>

9.2.3 Вж. [Референдум от 16 април 2017 г.](#) за информация относно въздействието на промените в Конституцията върху независимостта на съдебната власт.

[Обратно към съдържанието](#)

<sup>87</sup> Съвет на ООН за правата на човека (по-рано Комисия на ООН за правата на човека). "Доклад на Специалния докладчик относно насърчаването и защитата на правото на свобода на мнение и изразяване относно мисията му в Турция [A/HRC/35/22/Add.3]", 21 юни 2017 г. (параграф 66). Достъпно на [ecoi.net](http://www.ecoi.net): [http://www.ecoi.net/file\\_upload/1930\\_1503562020\\_g1717040.pdf](http://www.ecoi.net/file_upload/1930_1503562020_g1717040.pdf) Разглеждано: 3 ноември 2017 г.

<sup>88</sup> Министерство на външните работи на Република Турция. "Номер: 238, 21 юли 2017 г., прессъобщение относно изявлението на министъра на външните работи на Федерална република Германия, г-н Зигмар Габриел, за Турция", 21 юли 2017 г. [http://www.mfa.gov.tr/no\\_-238\\_-afc-disisleri-bakani-gabrielin-ulkemize-iliskin-beyanlari-hk\\_en\\_en.mfa](http://www.mfa.gov.tr/no_-238_-afc-disisleri-bakani-gabrielin-ulkemize-iliskin-beyanlari-hk_en_en.mfa) Разглеждано: 4 януари 2018 г.

<sup>89</sup> Съвет на ООН за правата на човека (по-рано Комисия на ООН за правата на човека). "Доклад на Специалния докладчик относно насърчаването и защитата на правото на свобода на мнение и изразяване относно мисията му в Турция [A/HRC/35/22/Add.3]", 21 юни 2017 г. (параграфи 68—69). Достъпно на [ecoi.net](http://www.ecoi.net): [http://www.ecoi.net/file\\_upload/1930\\_1503562020\\_g1717040.pdf](http://www.ecoi.net/file_upload/1930_1503562020_g1717040.pdf) Разглеждано: 3 ноември 2017 г.

### 9.3 Ефективност на съдебната система

#### 9.3.1 В статия от април 2017 г. "Ню Йорк таймс" посочи:

"Съдебната власт в Турция никога не е била независима от идеологически или политически натиск, но не е била и развалена система. Европейският съюз и Съветът на Европа похарчиха милиони долари за обучение на турските съдии, за да спазват европейските стандарти за правата на човека. Но чистката засегна около 4000 съдии и прокурори, включително много от стажантите, както и най-малко двама съдии от Конституционния съд, най-висшата инстанция в Турция. Много нови, по-млади съдии бяха ускорено назначени на мястото на уволнените - и те нямат представа какво правят, твърдят адвокати, които работят с тях. Адвокатите се опитват да спазват правните стандарти и процедури, докато съдиите и прокурорите функционират в абсурдна алтернативна реалност.

"Ние действаме така, сякаш законът съществува", каза Пискин [Левент Пискин, адвокат на Селлахатин Демирташ]. Но прокурорите и съдиите не се движат по закона. Те дори не познават законите".<sup>90</sup>

#### 9.3.2 Същата статия на "Ню Йорк таймс" отбеляза:

"Друга пречка пред правосъдието в Турция е нейният Конституционен съд. В съда са били внесени около 100 000 дела (от името на хора в затвора и от името на тези, които са загубили работата си) след осуетения преврат - брой, който не може да бъде обработен от съд, който обикновено обработва 20 000 дела годишно. Тъй като делата за чистката започнаха да достигат до съда преди около седем месеца, съдът не се е произнесъл по нито една жалба. А това означава, че технически никой от турците не може да обжалва пред Европейския съд по правата на човека, който изисква първо да бъдат изчерпани всички правни средства за защита в родната страна. Ако Конституционният съд на Турция откаже да разглежда делата, няма начин това условие да бъде изпълнено. И въпреки това турците не се отказват: Хиляди хора подават жалби за делата си отново и отново, понякога всеки месец, у дома и в Европа".<sup>91</sup>

#### 9.3.3 Вж. [Съдии](#) за допълнителна информация за въздействието на опита за преврат върху тази група.

[Обратно към съдържанието](#)

### 9.4 Липса на съдебен контрол

#### 9.4.1 В доклад от юни 2017 г. Съветът на ООН за правата на човека отбеляза:

"Между обявяването на извънредно положение и декември 2016 г. Конституционният съд получи приблизително 60 000 молби за съдебен контрол, като от много по тях бяха жалби във връзка с арести, задържане в досъдебната фаза и уволнения от работа, често свързани с твърдения за членство или убеждения, свързани с движението на Гюлен или други организации. През приблизително същия период над 36 000 лица са бяха хвърлени в затвора в очакване на съдебен процес, а 110 000 бяха уволнени от държавни служби. Освен това след решението на Съда от 12 октомври 2016 г. по отношение на указите от извънредното положение

<sup>90</sup> "Ню Йорк таймс". "Вътре в чистката в Турция", 13 април 2017 г. <https://www.nytimes.com/2017/04/13/magazine/inside-turkeys-purge.html> Разглеждано: 8 ноември 2017 г. <sup>91</sup> "Ню Йорк таймс". "Вътре в чистката в Турция", 13 април 2017 г. <https://www.nytimes.com/2017/04/13/magazine/inside-turkeys-purge.html> Разглеждано: 8 ноември 2017 г.

№ 668 и № 669 възможността хората да оспорват конституционността на мерките, предприети по силата на укази, стана в най-добрия случай изключително трудна".<sup>92</sup>

9.4.2 Но вж. [Извънредно положение: изменение на правомощията \(януари 2017 г.\)](#) и [Възстановяване на позиции на заподозрени голенисти](#) за информация за възможността за обжалване на уволняване от работа.

9.4.3 Вж. [Извънредно положение: разпоредби](#) за допълнителна информация относно указите по време на извънредното положение.

[Обратно към съдържанието](#)

## 9.5 Достъп до адвокати

9.5.1 В доклад от юни 2017 г. Съветът на ООН за правата на човека посочи:

"Специалният докладчик посети затвора Силиври [през ноември 2016 г.]..., където на адвокатите са разрешени само много кратки срещи всяка седмица. По време на тези срещи те не са в състояние да обменят документи и има информация, че всички разговори се наблюдават от властите в затвора. Адвокати, с които се среща специалният докладчик, обясниха, че в повечето случаи нито те, нито техните клиенти са били информирани за конкретните обвинения, което затруднява подготовката на защитата. Лица в ареста също така не можеха да видят адвокатите си до периода, малко преди да бъдат изправени пред съда или разпитани, което добавя допълнително предизвикателство пред справедливия процес.

Съгласно указите от извънредно положение съдиите могат да постановят смяна на адвокати. Задържаните лица в много случаи нямат достъп до правни и други книги и не могат да провеждат телефонни разговори. Достъпът до членове на семейството също е ограничен".<sup>93</sup>

9.5.2 В доклада от октомври 2017 г. Хюман Райтс Уоч посочи:

"Въпреки реформите през януари 2017 г. няколко адвокати заявиха пред Хюман Райтс Уоч, че имат ограничена възможност да говорят с клиентите си поверително, тъй като полицейските служители често присъстват по време на техните срещи със задържани. Съгласно турския закон за борба с тероризма срещите на адвокати с клиенти при задържане в полицията могат да бъдат законно ограничавани за първите 24 часа. Адвокатите обаче съобщават, че в някои случаи полицията се опитвала да забрани достъпа след този период, принуждавайки ги да подадат искания в прокуратурата за договаряне на достъп.

Някои адвокати съобщават също, че са били подложени на неоправдан натиск от полицията, когато са оспорвали официални писмени полицейски разкази за интервюта на полицаите с техните клиенти, на които те (адвокатите) са присъствали".<sup>94</sup>

<sup>92</sup> Съвет на ООН за правата на човека (по-рано Комисия на ООН за правата на човека). "Доклад на Специалния докладчик относно насърчаването и защитата на правото на свобода на мнение и изразяване относно мисията му в Турция [A/HRC/35/22/Add.3]", 21 юни 2017 г. (параграф 71). Достъпно на [ecoi.net](http://www.ecoi.net): [http://www.ecoi.net/file\\_upload/1930\\_1503562020\\_g1717040.pdf](http://www.ecoi.net/file_upload/1930_1503562020_g1717040.pdf). Разглеждано: 6 ноември 2017 г.

<sup>93</sup> Съвет на ООН за правата на човека (по-рано Комисия на ООН за правата на човека). "Доклад на Специалния докладчик относно насърчаването и защитата на правото на свобода на мнение и изразяване относно мисията му в Турция [A/HRC/35/22/Add.3]", 21 юни 2017 г. (параграфи 73 до 74). Достъпно на [ecoi.net](http://www.ecoi.net): [http://www.ecoi.net/file\\_upload/1930\\_1503562020\\_g1717040.pdf](http://www.ecoi.net/file_upload/1930_1503562020_g1717040.pdf). Разглеждано: 6 ноември 2017 г.

<sup>94</sup> Хюман Райтс Уоч. "В ареста. Изтезания и отвлечения от полицията в Турция", октомври 2017 г.

- 9.5.3 Вж. [Адвокати](#) за информация за въздействието на опита за преврат върху адвокатите. Вж. [Извънредно положение: разпоредби](#) за въздействието на указите от извънредното положение върху работата на адвокатите. Вж. [Извънредно положение: изменение на правомощия \(януари 2017 г.\)](#) за допълнителна информация относно достъпа до адвокати.

[Обратно към съдържанието](#)

## 10. Съдебни дела и присъди на заподозрени гюленисти

- 10.1.1 През декември 2017 г. Анадолската агенция съобщи:

"Турските съдилища са завършили 42 дела, произтичащи от осуетения опит за преврат през миналата година, осъждайки 332 души на престой в затвор.

След опита за преврат от 15 юли от терористичната организация на Фетхуллах Гюлен (ФЕТО) турските прокурори в цялата страна започнаха 100 993 разследвания.

Засега от съдилищата са обявени присъди за 502 заподозрени, а 232 от тях са осъдени на доживотен затвор, което означава, че ще изтърпят поне 24 години затвор.

Около 117 от тези лица получиха присъди за доживотен затвор с утежняващи вината обстоятелства, което означава, че ще изтърпят поне 30 години затвор.

Сто души също получиха присъди затвор с различни срокове, вариращи от една година и два месеца до 20 години.

Съдилищата също оправдаха 113 заподозрени. Петдесет и седем други бяха освободени, тъй като съдиите прецениха, че няма доказателства срещу тях, за които да отговорят.

Много от тях бяха обвинени в опит да свалят турското правителство и парламент".<sup>95</sup>

- 10.1.2 На 1 август 2017 г. Радио Свободна Европа/Радио Свобода посочи:

"Почти 500 души, обвинени в участие в осуетения през миналата година преврат в Турция, бяха изправени на съд. Масовият процес, който стартира в специално изградена съдебна зала извън Анкара на 1 август [2017 г.], засега е най-големият процес, свързан с осуетения пуч миналата година срещу президента Реджеп Тайип Ердоган.

Много от 486-те заподозрени са изправени пред присъди от доживотен затвор за престъпления, включващи убийство и опит за убийство на Ердоган. Делото е съсредоточено около въздушната база "Акънджъ", северозападно от столицата, за която правителството твърди, че заговорниците са използвали като седалище.

Базираният в САЩ духовник Фетхуллах Гюлен, когото правителството обвинява в организиране на преврата, е определен за основен подсъдим по делото и ще бъде съден задочно. Той отхвърля обвиненията и отрича всякакво участие в опита за преврат.

(Обобщение, страница 4). [https://www.hrw.org/sites/default/files/report\\_pdf/turkey1017\\_web\\_0.pdf](https://www.hrw.org/sites/default/files/report_pdf/turkey1017_web_0.pdf) Разглеждано: 1 ноември 2017 г.

<sup>95</sup> Анадолска агенция. "Турските съдилища хвърлят в затвора 332 души заради опит за преврат", 20 декември 2017 г. <http://aa.com.tr/en/todays-headlines/turkish-courts-jail-332-people-over-coup-attempt/1010171> Разглеждано: 4 януари 2018 г.

Процесът е един от десетките дела, които се провеждат в Турция във връзка с неуспешния пуч, довел до около 250 смъртни случая през юли 2016 г."<sup>96</sup>

#### 10.1.3 На 4 октомври 2017 г. БиБиСи посочи:

"Турски съд осъди 40 души на доживотен затвор за опит за убийство на президента Реджеп Тайип Ердоган.

Четиридесет и шест души бяха изправени на съд за предполагаемия заговор за убийство по време на осуетения военен преврат миналата година. Мнозинството от тях бяха бивши военнослужещи от турските специални сили, обвинени, че са започнали операция в хотела, където г-н Ердоган е бил на почивка.

Присъди, отразявани широко в медиите, са най-новите в серията от съдебни процеси, в които са включени стотици предполагаеми участници. Духовникът в изгнание Фетхуллах Гюлен, който живее в САЩ, беше сред онези, които бяха изправени на съд, но той не се яви в съда и по неговото дело не беше произнесена присъда... Г-н Гюлен, който живее в САЩ, отрича каквото и да било участие в осуетения преврат от юли 2016 г.

Ключово развитие в нощта на преврата беше опитът за залавяне - или предполагаемо убийство - на г-н Ердоган, който беше отседнал в луксозен хотел в курорта Мармарис, югозападна Турция... Обвиняемите за опита за убийство на г-н Ердоган бяха заловени през следващите две седмици".<sup>97</sup>

#### 10.1.4 През октомври 2017 г. турският уебсайт за новини "Йени Шафак" посочи:

"Най-малко петима заподозрени, свързани с терористичната организация на Фетхуллах Гюлен (ФЕТО), бяха осъдени на затвор в три отделни съдебни заседания в четвъртък според съдебни служители... Анкара обвинява ФЕТО, че стои зад дългогодишна кампания за сваляне на правителството чрез проникване в турските институции, по-специално във военните, полицията и съдебната система.

Заподозрените бяха обвинени, че са членове на въоръжена терористична организация и използват мобилно приложение VuLock, криптирано приложение за съобщения за смартфони, използвано от членовете на ФЕТО преди и по време на миналогодишния опит за преврат.

Вторият наказателен съд в южната провинция Адана осъди двама бивши полицаи на повече от шест години затвор, заяви служител, който поиска да не бъде назоваван поради ограничения за разговори с медиите.

Друг бивш полицай беше осъден на повече от седем години затвор от Втория наказателен съд в източната провинция Малатия. За заподозрения, който отричаше обвиненията, беше разкрито, че е използвал VuLock 3 644 пъти.

В друго заседание бивш учител, свързан с ФЕТО, както и служител в общежитие в северната провинция Кастамону, бяха осъдени на повече от шест години затвор".<sup>98</sup>

<sup>96</sup> Радио Свободна Европа/Радио Свобода. "Близо 500 заподозрени на съд заради осуетения опит за преврат в Турция", 1 август 2017 г. <https://www.rferl.org/a/turkey-mass-trial-erdogan-coup-attempt-/28652587.html>

Разглеждано: 2 ноември 2017 г.

<sup>97</sup> БиБиСи. "Заговор за убийството на Ердоган: турски съд осъди десетки", 4 октомври 2017 г.

<http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-41502531> Разглеждано: 2 ноември 2017 г.

<sup>98</sup> YeniSafak.com. "Турските съдилища осъдиха на затвор петима заподозрени от ФЕТО", 27 октомври 2017 г.



- 10.15 На 3 ноември 2017 г. "Йени Шафак" отбеляза, че бивш полицаи на име Али Фуат Йълмазер [Ali Fuat Yilmazer] е бил осъден на 16 години и 6 месеца затвор за това, че е член на въоръжена терористична група, т.е. на движението на Гюлен.<sup>99</sup>
- 10.16 Вж. [Полицейски служители](#) и [Учители и преподаватели в университети](#) за допълнителна информация за въздействието на опита за преврат върху тези групи.

[Обратно към съдържанието](#)

---

<http://www.yenisafak.com/en/news/turkish-courts-slap-5-feto-suspects-with-jail-terms-2796867> Разглеждано: 9 ноември 2017 г.

<sup>99</sup>YeniSafak.com. "Високопоставени терористи от ФЕТО бяха осъдени на затвор", 3 ноември 2017 г.

<http://www.yenisafak.com/en/news/top-feto-terrorists-receive-jail-sentences-2797454> Разглеждано: 9 ноември 2017 г.



British Embassy  
Ankara

Сехит Ерсан Кадеси 46/А [Sehit Ersan Caddesi 46/А]

06680 Канкая/Анкара [Cankaya/Ankara]

Телефон: 00 90 312 455 3200

Факс: 00 90 312 455 3352

[www.fco.gov.uk](http://www.fco.gov.uk)

На 17 юни 2017 г. турската медия "Сабах" публикува статия<sup>100</sup> на турски език, за да съобщи за решението на Върховния апелативен съд, което на практика превръща ФЕТО в терористична организация и създава прецедент за бъдещи случаи, свързани с организацията. В юридическо отношение това в общи линии е еквивалентно на процеса на забраняване на терористичните организации във Великобритания.

Преводът на свързаните с това части на статията е следният:

**"Определението за "въоръжена терористична организация" е регистрирано с решението на Върховния съд.**

С историческото решение на Върховния апелативен съд ФЕТО за първи път е обявена за въоръжена терористична организация от висши съдебни представители. Това решение определи също критериите за членство в тази организация. Тъй като това решение ще бъде прецедент, то ще проправи пътя на съдиите по делата за ФЕТО да постановяват решения по-бързо. Когато Турция поиска от някои държави да екстрадират членове на ФЕТО, те използват извинението, че "съдебната власт няма каквото и да било окончателно решение, че това е организация".

---

<sup>100</sup> <https://www.sabah.com.tr/gundem/2017/06/17/silahli-teror-orgutu-tanimi-yargitay-karariyla-tescillendi>

# Контрол на версиите

## Одобрение за публикуване

По-долу е дадена информация за това кога това тълкуване е одобрено за публикуване:

- Версия: **2.0**
- Валидна от **19 февруари 2018 г.**

## Промени от последната версия на това тълкуване

Актуализиране на информацията за страната и последващ преглед на насоките.

[Обратно към съдържанието](#)